

Posta postam
plátó in
No. 224

ROMANIA
BUDAPEST

16. Telefon.
Havonta 110,
évre 600, egész
évre 12, egész
évtől kezdve
KÉZÍRTOK az ország,
és az egyetlen politikai
cikkeknek utánpótlását csak
a megjelölésével engedjük meg!

KELET

Dr. Ransetter Robert
Budapest
Diztér 2.1.e

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmegyei
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Buceuresti szerkesztő: Hás-
szegi Ernő. Strada Cobalcescu 52

Ara 5 lej

Vasárnap, 1936. február 2.

5696. ÉV. | XIX. ÉVF.
SEVAT 9. | 26 SZÁM

Kondilisz

A görögök-régens váratlan halála — mivel
Görögországról van szó — könnyen nevezhető
görög végtel-tragédiának. Tragédiának, ami
Kondilisz személyét illeti bizonyos fokig
szerencsének, ami a görög politikai helyzet-
kép jövőjének alakulását jelenti.

Tizennyéves korában már háborúban vett
részt s azután még három véres történelmi
fordulóját érte meg Görögországnak ez a
cigányprimásképű, zömök kötésű, széles-
vállú, alacsony embere, aki egészen mélyről
lendült egészen magasra és egészen magasról
bukott vissza a mélységbe akkor, amikor
hazahozták a királyt és le kellett mondania,
hogy teret engedjen az egyre erősödő veniz-
lista szimpátiák nyomán kiserülő amnesz-
tiának.

Negyven év katonai pályája és genealógi
rangfokozata hat hétre a régens székébe ül-
tették Kondilisz Györgyöt, aki teljhatalmu
ura volt 45 napig Görögországnak, királyi
jogkörökkel felruházva. A tragédia első szele
ott csapta meg, amikor mint régens és mint
miniszterelnök vissza kellett vonulnia egy
egyszerű párt szűk keretei közé. Kondilisz
széles melle nem bírta el ezt a levegőtlen-
séget. Ennek a pártnak belső szerkezetében
már nem volt régensi lendület, teljhatalmu
kormányzóság, itt már nem fojtotta meg
egy venizelista gondolatot, mint a kor-
mányzóik székben, itt már csak harcolhatott
ellen s a lezajlott választások bizonyítják,
hogy kilitástalanul. Lehet, hogy szivbojos
volt, de ha nem, akkor is megtámadhatta
szívét mindaz, ami a király visszatérése óta
történt vele és körülötte. Lehet hogy igaz:
képviselőkkel tárgyalt, amikor összeesett.
Lehet hogy igaz: a fürdőszobájában érte szí-
vét a halálütés, de...

De Görögországban vagyunk és a fürd-
szobában ennek a halálnak nem volt tanúja.
Nem látta senki, hogy hogyan és miért esett
össze s alig tudja valaki, hogy milyen
menetén szörviroztak neki reggelire. Venizelosz
kezeli hosszuk és Görögországban nincsenek
meglepetések. Az ország belső történetének
szempontjából, a história mérlegén lemerve,
Kondilisz pályája elért a legmagasabb er-
edményeket s ami a mai konstelláció között
számára nyitva maradt volna: az nem több
és nem kevesebb, mint a pártítás, a konspi-
ráció, a venizelista áramlattal szemben való
harc minden áron, minden eszközzel, pucsek,
államesinyek és katonai lázadások árán is.
Mert kívül-belül, tetőtől-talpig, minden léleg-
zetében katona volt ő, aki hitt a fegyver-
ben, aki bizott az erőben és az erőszakban,
de akinek brutalitása mögött sok charme
rejtőzködött, talán éppen azért, hogy álcázza
azt, ami belül van.

Hirtelen halálának jelentősége persze
nyomban befolyásolja a választások után ki-
alakult belső politikai helyzetet. Valószínű,
hogy azok, akik közvetlen környezetéhez tar-
toznak és személyének kétségtelenül szug-
geratív bővítményében kifejezettek Kondilisz-
pártiaknak számítotak, most majd áttevnek
és felszívódnak más pártok keretei közé és
Teotokisz, a generális mindenben hű szövet-
ségese, meglehetősen magára fog maradni. A
végzetes halálcsap a venizelisták málmára
hajította a vizet és a görög nép, amely szeret
hinni jóslatokban, babonákban és emberfeletti
utmutatásokban, az elszánt és mindenre
kész antivenizelista Kondilisz halálával új-
mutatást lát a venizelisták felé. Nem volt
romantikus és katonához méltó millió a fürd-
szoba, nem volt szokatlan és nem lehetett
különös ez a halál akkor sem, ha véletlenül
egy eltitkolt merényletről van szó, de az bi-
zonyos, hogy Kondilisszal országának egy
kötő huzalja szakadt el. Amikor nyolc héttel
előtte még beszélttem vele, a sok aktuális
politikai téma között csak akkor vidult fel,
akkor enyhült meg s akkor mosolyodott el
az interjú során, amikor katonai kérdéseket
tettem fel neki.

A politika fegyverese volt és a fegyver
politikusa.

A külső, környező Eu ópa szempontjából, a
haladó és folyton fejlődő história szempontjából
pedig elmutt egy tikkó diktátor. Mert ha
minden eszköz a rendelkezésére állt volna,
ha mindenki eltakarodott volna az útjából,
aki terveit megakadályozhatta, akkor Kon-
dilisz a szuronyok esésén kétségtelenül be-
rendezte volna a görög diktatúrát. Olyan

Fölényes többséggel szavazott bizalmat a francia kamara a Sarraut-kormányra

A kommunisták — először — szintén a kormány mellett szavaztak. A jövő kedden kezdik tárgyalni az orosz-francia szerződés ratifikációját

Jéze professzort újólag megakadályozták előadása megtartásában

Párizs, február 1. (Rador). A kamara teg-
nap esti ülésén Sarraut felszólalása után
még több képviselő beszélt, majd a kormány
felvetette a bizalmi kérdést, ami a kamara
361 szavazattal 165 ellenében elfogadott. Ez
az első eset, hogy a kommunisták nem a
kormány ellen szavaztak.

A kamara legközelebb kedden ül össze a
választási reformjavaslat megvitaására,
majd jövő kedden, 11.én az orosz-francia
paktum kerül ratifikálásra.

A mérsékelt és baloldali sajtó meglepé-
dését fejezi ki a Sarraut-kormányra a kama-
rában elért sikere felett. A jobboldali sajtó
viszont továbbra is ellenséges magatartást
tanúsít. A Petit Parisien szerint a kormány
sike-ért elismerés illeti az összes köztársá-
ságiakat, akik tudatára jöttek annak, hogy
az országnak kormányzati stabilitásra és
csendre van szüksége, hogy a gazdasági éle-
fellendülést jelező kedvező jelek szaporodjan-
nak, ami csak az általános bizalom atmoz-
férájában lehetséges. A Petit Journal így ír:
„Az ország nem akar kormányzati vonatko-

zástu zavargások periódusába jutni”. A
L'Oeuvre megállapítja, hogy a bizalmi szava-
zat az orosz-francia paktum előző es ratifi-
kálását jelenti, nem mint izolált aktus, ha-
nem mint egy nyílt diplomácia eredménye,
valamint a kollektív biztonság elvének ha-
bozásnéllküli támogatása.

A jobboldali lapok kiemelik a kormány
tulzottan baloldali jellegét. Az Echo de Paris
szerint koncentrációs kormányt ígértek és
alig álcázták népkormányt jutott uralomra.

Párizs, február 1. (Rador). Jéze professzor
kurzusainak újbóli megnyitása ma délelőtt
ismét viharos incidensekre, súlyosabbakra,
mint az eddigiek, adott alkalmat. Dacára a
rendfenntartó intézkedéseknek és bár a fa-
kultás dékánja is jelen volt, Jéze kénytelen
volt a diákok által okozott pokoli zajongás
miatt előadását félbeszakítani és vissza-
vonulni.

Párizs, február 1. (Rador). Boulogne sur
Seine-ben ma vette kezdetét a szocialista
párt rendkívüli kongresszusa.

Mussolini kiáltványa az európai diáksághoz

Csend van az abessziniai harctéren

Róma, február 1. (Rador). A DNB jelenti,
hogy olasz körök megcáfolják azt a hírt,
mely szerint Olaszország biztosítékot adott
volna Franciaországnak, hogy nem fogja
megtámadni a Dzsibuti-Addis-Abeba vona-
lat. Szükség esetén és védelmi, vagy stratégiai
indokokból katonai akciónak lehet kité-
ve ez a vonal is.

A Popolo d'Italia nyilvánvalóan sugalma-
zot, de alá nem írt cikkei közül, amely tu-
lajdonképpen kiáltvány az európai diákság-
hoz. A cikkirő rámutat arra, hogy Európa
a szankciók miatt lejőre jutott, amelynek
alján a háború veszélye fenyeget. Nem
Olaszország az, aki a háború kívánja. Mus-
solini leszegelte, hogy Olaszországnak sem-
mi oka sincs európai háborút elszabadítani.
Abesszinia kérdése tisztán gyarmati problé-
ma. Ha háborúra vezetnének a fejlemények,
az európai fiatalságnak tudnia kell, kit illet
a felelősség. A szankciók elmérgesítik a há-
borút, ahelyett, hogy megrövidítenék. A ki-
viteltárolom blokádra fog vezetni, ami hábo-
rut jelent Olaszország ebből az esetben el-
keseredetten fog védekezni, mivel régóta fel
van készülve minden eshetőségre. A kiált-
vány végül felszólítja az európai fiatalságot,
egyesüljön, alkosson európai szolidaritást
újabb háború ellen.

A Stefan-ügynökség sugalmazott beá-
ltásban jelenti, hogy egy búlfordi katonai misz-
szió érkezett Eritrea fővárosába, amelynek

tagjai egy amerikai őrnagy, egy japán kapi-
tány, egy magyar ezredes, egy osztrák tá-
bornok és egy albán alezredes. A misszió tag-
jai csodálatukat fejezik ki mindazok felett,
amit Masszauban láttak, valamint az újuk
fo yamán látottak felett. Megállapították,
hogy milyen nagy felekedéssel dolgoznak a
katonák és a pogári munkások. A delegáció
ma folytatja útját az olasz főhadiszállásra.
Jóértesült abesszin forrásból nyert in-
formáció szerint Deszta raszt elmozdították a
déli fronton harcoló abesszin haderők élére.

Róma, február 1. (Rador). A ma kiadott
hivatalos hadijelentés szerint az abessziniai
frontokon semmi említésre méltó nem törté-
nt. Egy deju jelentés szerint a Sik utász-
ezred 6000 embere indult el Kelet-Afrikába.
A hivatalos lap mai számában behívja az
1932. évi járahoz tartozó tartalékos úász és
repülőiszteket.

Rendkívül erős vihar pusztít a Spitzbergák felett

London, február 1. (Rador). A Spitzber-
gák felett rendkívül erős vihar pusztított.
Számos falut eltemetett a hó. Igen sokan
megfagytak. A Barentsberg jégtörő, amely
az elszigetelt falvaknak segílyt vitt, be-
fagyott a tengerbe.

acta helyezett politikusok sorába. Ha nem
merénylet, akkor ez a csapás végzett vele
éppen akkor, amikor tempója és tervei a leg-
veszedelmesebbek voltak. Markáns és baljós
figu ajától Görögország mégis meghattottan
bucszik: egy ember, aki jókor halt meg...
Fekete Tivadar

VILÁG TUDÁS

Az angol király vagyona és jövedelme

Hat hónappal az uralkodó elhunytá után
szabályozza az angol parlament az új
uralkodó jövedelmeit, amelyek főforrása
a törvényhozás által megszavazott civilis-
ta. Az angol király a tulajdonosa London
legnagyobb és legértékesebb telkeinek,
beleértve az egész Piccadillyt, a Regent
Streetet, a Carlton House Terrace-t, az
Opera környékét, stb. Egyedül a Regent-
streeti háztulajdonosok évi 319 ezer fontot
fizetnek örökber címén a koronának,
mint telektulajdonosnak. A koronajavak-
hoz tartoznak még összesen 320000 acre ki-
terjedésű birtokok, értékes velszi bánya-
jogok, skóciai halászati jogok, Man sziget
és egyéb értékes területek telektulajdon-
joga, a gibraltári jövedék feleslege és
számos egyéb vagyonrügy.

III. György 1760-ban a koronajavak
jövedelmét az államkincstárnak engedte
át meghatározott évjáradék, az ugyneve-
zett civilis fizetése ellenében. Ez akkor
kitűnő üzlet volt a király számára. Ma a
koronajavak évi hozadéka 470 ezer font.
Victoria királynő önként jövedelmei adót is
fizetett a civilistából. V. György ezt meg-
szüntette, de vállalta a Londonba látogató
idegen uralkodók megvendégelésének költ-
ségeit, amelyeket addig az államkincstár
fedezett. 1931-ben V. György önként 50
ezer fonttal csökkentette a civilistát a
pénzügyi válság tartamára.

A civilistából, amelyet az államkinc-
stár forgatható utalványok alakjában fizet
ki a király főpénztárosának. 193.000 font
az udvartartás költségeinek fedezésére.
125 ezer font az udvari személyzet fizeté-
sére, 20 ezer font tatarozásra szolgál és
110 ezer fontot a király magánpénztárába
fizetnek az uralkodó személyes rendelkezé-
zésére. A civilistából gondoskodik a ki-
rály az uralkodóház külön jövedelmét nem
élvező tagjairól, akiknek a számát jelen-
leg közel százfötvenre becsülik.

1909-ben a parlamenti bizottság megál-
lapította, hogy a Buckingham-palota fenntar-
tása és üzeme évi 20 ezer, Windsoré
16.800, Sandringhamé 11 ezer fontba, az
udvari mosóda 6000 fontba, a királyi
yacht 2900 fontba, kocsik és gépkocsik
5000 fontba kerülnek. A pénzügyi válság
éveiben alig 2000 font maradt V. György
király személyes rendelkezésére.

Egyéb nagyobb értékű koronajavak: a
Buckingham-palota, amelynek értékét 3
millió fontra, az öt tonna súlyú windsori
aranykékletet, amelyet kétféle millió fontra be-
csülik. Sandringham-kastély és birtok ér-
teke meghaladja az egymillió fontot. Bal-
moral-kastély, amelyet Albert herceg,
Viktória királynő férje vett 32 ezer font-
ért és Mary királyné ékszergyűjteménye,
amelynek főbb darabjait Alexandra király
néől örökölte, állítólag felbecsülhetetlen.

Az angol sajtó egyébként néhány érde-
kes és jellemző adatot jegyzett fel a ki-
rály temetése alkalmából.

Edward király a temetés előestéjén ven-
dégül látta a Londonba érkezett királyo-
kat és hercegeket. A vacsorán ötvenen
vettek részt, csak férfiak. Valamennyien
frakkot, fekete térdnadrágot és selyemha-
risnyát viseltek. A királyok frakkján
aranygombok voltak. Az ételt aranytálca-
n szolgálták fel.

György király halála alkalmából a ti-
beti Tashilama a következő részvétlávira-
tot intézte a pekingi angol követséghez:

— Résztétel értesülök arról, hogy V.
György király felszállt a magasba, sár-
kánytól vontatott hintóján.

A Fidsi szigetek népe 24 centiméter
hoszu cethalfogat küldött köszöru helvett
Londonba. A fidsiszigetiek legnagyobb em-

örkező államférfiu
erre a problémára

a német-japán
hangoztatja, hogy
miniszterium cáfolá-
gy 1936 január 4-
dől nagykövete és
arál egyezmény"-t
vetség elemeit tar-

oglatkozva a lon-
egáFapítja, hogy
általán nem ked-
alom számára.
Eden és Baldwin
politika iránti bi-
Neurath követke-
s, hogy hosszabb
n, ami a Rajna-vi-
l. A német kül-
jelentett ki, hogy
g" nem gondol a
pálására.
sodor.) Tukhacevski
szédelmi helyettes
szása után is az an-
megbeszélést foly-
gyminiszterrel, aki
A jövő hét folyar-
ogatót tesz a kü-
gyárakban.

ed Károly szoban

oly király majdnem
fővárosban

ant a tél?

Ma délelött folya-
kent a fővárosban.
l. Az ország többi
részek érkeznek. A
jijel havazott, esza-
tiban —4. Turnu-
4 fokot mutatott a

k az angol kereske-
vesztác.ókhöz. Eu-
entul nagy jelentő-
u és az angol ke-
zakérdélyi utazásá-
kereskedelmi m'nisz-
az arnybányákat
b'zonyos beruházá-
mire angol tóket ki-

egállapítás szerint

sz"
sz, epetólvag
k ellen a legjob-
yéná b'ntesen
Kankató m'nté-
V'z'zente Et. Calo-

orma

emek ház., lakás-
t, modern kivite-
t, zetés 1122.— lej.
korábbi mutavány-
ej.

Cluj Jegyzék ingyen

es Lapkladó R. T.
Baron L. Pop 10.
n: 8-61.

helyárák

bereiket gyászolják cethalfoggal, melyet kötélre erősítve a nyokukban viselnek.

Az indiai Lahoreban az egyik forradalmi párt tagjai már hosszú idő óta tüntetően töröket viselnek az övükben azért, mert a helyhatóságok eltiltották a fegyverviselést. A király temetése napján az indiai forradalmárok a gyász jeléül eltekintettek a tör viselésétől.

A királyi temetésen Szovjet-Oroszországot Litvinov külügyi népbiztos és Tuchasevsky tábornok képviselte. Litvinov már volt Londonban. A háború alatt ott élt mint politikai menekült. Harrison álnév alatt. Egy nyomdában volt szedő és oroszul tanította a külügyminisztérium néhány tagját. Tuchasevskynek viszont ez az első külföldi utazása azóta, hogy 1915-ben mint hadifogoly Németországba került. A fiatal hadifogoly hadnagya a fogságban lett forradalmárrá. Ő az egyetlen szovjethadvezér, aki már a cári hadseregben is tiszt volt. A többiek, Budjoni, Blücher és Vorosizilov közhatonokból lett hadvezérré.

A bolsevik tábornok mellett egy antibolsevista tábornok is megjelent a temetésen: a finn Mannerheim tábornagy, Finnország nemzeti hőse, aki a polgárháborúban a vörös hadsereg ellen harcolt.

Megjelent a temetésen Anglia egy volt elkeseredett ellensége is: Jafar pasa, az arab Szenusszi törzs főnöke, aki a világháború alatt német oldalon állott és törzsevel fellázadt az angolok ellen, amiért a németektől nagy kitüntetést kapott.

Keresünk

megvétele modern gyorsjáratu 18 colos gattort, használt, de kifogástalan állapotban, továbbá 120-150 HP stabil modern gőzgépet és egy 80 m² tüzfűtővel vízcsöves kazánt 12-14 atm. nyomásra. Ajánlatok Rudolf Mosse hirdetőbe Arad „Fűrés” jellegre küldendők.

Lakjon Budapest szívében!

Merano szálloda

IV. Bécsi-ucca 2.

Telefon: 81-4-94 és 81-3-96.
Kitünően felszerelt olcsó szobák,
elsőrendű konyha.

Uj társashelyiségek!

Központi fűtés. — Hideg-meleg folyóvíz. Liftszállítási le és fel. — Panziórendszer.

A természetes arcszint csodálják és irigyelik!

Őn is szert tehet hermatos, leányos, hibamentes arcbőre, egyszerű módon. Ez a módszer eddig már sokezer nőnek szerezte meg a friss, hamvas arcbőr bájosságát.

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON-szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bárszonyosan úde arc fogja a tükrében mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcbőrt, többet ér, mint bármely kúra: különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. A LETON-szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arcej és LETON puder!

Kapható 22 lejtért
gyógyszertárban, drogériában és illatszertárban,
valamint a fővárosban: Parfumeria
ROYAL Oradea, Sáspassage.

Huszonhétmillió font az angol munkanélküliség leküzdésére

London, február 1. A munkanélküliség leküzdésére hatalmas erőfeszítéseket tesznek Angliában és ennek során számitanak az összes állampolgárok áldozatkészségére. Rövidesen huszonhét millió fontnyi állami kölcsönt akarnak felvenni a polgárság önkéntes felajánlása révén, ami a román pénzügyesség hivatalos árfolyama szerint több mint tizenhárom milliárd lejnyi

összegnek, azaz Románia bankjegyjármánya felénél nagyobb összegnek felel meg. A pénzt az angol vasutak felszerelésére fogják fordítani, a vasutat e nagyarányú közmunka révén a lehető legmagasabb színvonalra akarják emelni, dacára annak, hogy az angol vasutak ma is a világ legjobb és legkényelmesebb közlekedési eszközei közé számíthatók.

A palesztinai kormány a zsidó földvásárlás korlátozására készül

Heves szóváltás Weizmann és a főkormányzó között. „Arra kényszerít, hogy úgy harcoljunk Ön ellen, mint ahogy lord Passfield ellen harcoltunk” — mondotta Weizmann a főkormányzónak

Kritikus fordulat a Legislative Council ügyében

Jeruzsálem, február 1. Hivatalos közlemény jelenti, hogy a palesztinai kormány törvényt készít, mely korlátozza a földéke eladását arabok által. Földtanakciót csak abban az esetben engedélyeznek, ha a földjének egy részét eladó arab legalább 120-85, illetve 50 dunamot tart vissza saját birtokában. Az arab földeladó minimális birtokkvótája (120, 85, vagy 50 dunam) a föld fekvésétől függ, attól, hogy dombvidékek vagy síkságon fekszik és milyen távolságra esik valamely városi centrumtól. Ez a törvény nem vonatkozik a Beer-Seba kerületre, miután ez a föld szegény víztartalomban és itt nincsenek zsidó kolóniák.

Dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency elnöke, mielőtt értesült az új törvénytervezetről, nyomban felkereste Sir Arthur Wauchope főkormányzót és a legelősebb hangon tiltakozott a bejelentett törvény ellen, amely súlyos csapást jelent a zsidó mezőgazdasági építómunkára.

Beavatottak tudni vélik, hogy Weizmann és a főkormányzó között heves szóváltásra került sor és Weizmann magából kikelve többek között ezt mondotta a főkormányzónak:

„Őn arra kényszerít bennünket, hogy úgy harcoljunk Ön ellen, mint ahogy lord Passfield ellen harcoltunk.”

Ujra kritikus stádiumba jutott a törvényhozó tanács ügye

Jeruzsálem, február 1. Sir Arthur Wauchope főkormányzó újból magához kérette az arab pártok vezetőit a Legislative Council ügyében. A lapok értesülése szerint ez a meghívás annak következtében történt, hogy

a főmufti, a Hussein-párt feje és Nashashibi volt jeruzsálemi polgármester, az arab védelmi párt vezetője között békeegyezmény jött létre.

A két párt között, amelyek legjelentősebb tényezői az arab politikai életnek, eddig a legelkeseredettebb harc dult és a törvényhozó tanács kérdésében is ellentétes álláspontot foglaltak el eddig. A főmufti a törvényhozó tanács tervét elvetette, míg Nashashibi bizonyos feltevésekkel magáévátette a kormány tervezetét. Ez az ellentét volt főoka annak, hogy az arab pártok mindeddig nem adtak választ a főkormányzónak a törvényhozó tanácsban való részvételük kérdésében, miután nem tudtak egységes válaszban megállapodni. Ha igaz amit a lapok jelentenek s amit fenntartással kell fogadnunk, hogy mégis megegyezett a két párt, úgy ennek igen nagy jelentősége lehet Palesztina politikai életére.

A főmufti lapja, az „El Liva” legutóbbi számában közli a palesztinai arab párt (mufti-párt) választát Jamal el Hussein alírásával a főkormányzó javaslataira. A válasz megállapítja, hogy a kormány javaslatai nem felelnek meg az arab nép elveinek és posztulátumainak. Ezek a posztulátumok azokra az ígéretre támaszkodnak, amelyeket Anglia a háború alatt tett az araboknak és amely ígéret az arab felfogás szerint Palesztinára is vonatkoznak. A javaslatok nem felelnek meg a népek önrendelkezési elvének sem, ami a háború utáni békekötés főprincipiuma volt. Az arab követelések nemzeti kormány alakítására, egy a palesztinai lakosságot képviselő parlament létesítésére irányulnak a lakosság számaránya alapján.

A főmufti pártja kifogásolja még, hogy a Legislative Council 28 helyéből a tervezet szerint az arabok, akik az ország lakosságának 28 százalékát képezik, mindössze 9 választott mandátumot kapnának, míg a zsidók három választott mandátumhoz jutnának, holott számarányuk szerint csak másfél mandátum illetné meg őket. Nem felel meg az arabok érdekének az a terv sem, hogy a Council 16 tagját a kormány nevezi ki. A törvényhozó tanács törvényhozó hatásköre is igen szűk. A legfontosabb politikai, közigazgatási és gazdasági kérdésekben nincs beleszóla a tanácsnak. A palesztinai párt ezért követeli, hogy az ország összes lényeges politikai, közigazgatási és gazdasági kérdéseiben is tárgyalási és határozati joggal rendelkezzen a tanács. Végül azt követeli a párt, hogy a végrehajtó hatalmat olyan testület kezébe helyezze, amelyet egy a lakosság összessége által választott törvényhozó tanács választ meg.

Ez a válasz ugyan megemlíti a nemzeti kormányra és a népválasztás útján alakuló parlamentre vonatkozó követelést, de nem jelenti a kormány javaslatainak egyenes elutasítását, hanem nyitva hagyja a megegyezés lehetőségét.

Jeruzsálem, február 1. Ugyancsak az „El Liva” című arab lap közli azt a hírt, hogy Irák és Ibn Saud országa (Hedszász) között létrejött szerződésben szerepel egy klauzula, mely Palesztinára vonatkozik. E klauzula szerint a két ország lépéseket tesz a kormányoknál abban az irányban, hogy Anglia összhangban azokkal az ígéretekkel, amelyeket a háború idején tett az araboknak, oldja meg a Palesztina-problémát.

Ez azokra az ígéretre vonatkozik, amelyeket Lawrence ezredes tett angol részről az araboknak és amelyek a nagy arab birodalom helyreállítására vonatkoztak.

A siker utja

Most száz éve született Andrew Carnegie, aki igazán hiva ott arra, hogy az emberiségnek utmutatást adjon arra, hogy lehessen és kelljen a siker útján járni. Hiszen ez a skót gyerek egyszerű kisvárosi takács fiának született és karrierjét mint távirákiherő kezdte meg. De aztán vasakarattal, magánaton addig képezte magát, amíg távirótszítást, majd vasuti titkárrá lett. Hálókocsi-észévényekkel kezdett spekulálni majd acélgyáros lett s végül mint Amerika egyik leggazdagabb embere halt meg.

Nos, Carnegienek egyik gyakran ismételt jelmondata ez volt:

— Vegyetek elő két egyforma munkakedvű és egyforma intelligenciájú embert s megérsátok, kettőjük közül mindig az fog a másik fölötté diadalmaskodni, aki több irányban művelte ki magát...

Ezt a tökéletesen való kiművelődést pedig sehol és semmi módon nem szerezheti meg az ember: könnyebben és gyorsabban, mint egy jó lexikon segítségével. Jellemző, hogy olyan emberek, akiket hivatásuk vezető helyekre lendített mindenkor nyitlan bevalottak, hogy a lexikonok köszönhetik azt, hogy kiemelkedtek a szürke tömegből. A 164 éve létező Encyclopaedia Britannica például büszkén hirdeti magáról évtizedek óta, hogy George Washington-ól kezdve az Egyesült-Államok mindenegyes elnöke megszerezte és áttanulmányozta az angoloknak ezt a valóssággal nemzeti intézménnyé vált lexikonát.

S ha már száz és százötven esztendővel ezelőti is ez volt a helyzet, mennyivel inkább áll ez az igazság ma, a világháború utáni hihetetlen méretű világháborúban.

Az öökös harc közepette az az ember marad fölül, aki embertársainál többet tud s általánosabb a tudása. Ilyen körülmények között aztán nincs más út a siker felé, mint egy jó lexikon, amely pontosan instruí mindent, amit a Ma emberének tudnia kell.

De hát milyen legyen ez a mindentudó jóbarát, a modern értelemben vett lexikon? Kevés embernek van arra ideje, hogy husz-harminckötetes nagy lexikonokat tanulmányozzon át. Az ilyen nagy lexikonok leg-többje külföldi lexikon-szakemberek szerint sok olyan idejétmúlt ballasztot is cipel magával, amire a Ma emberének alig lehet szüksége s amivel csak fölöslegesen terhelné meg az agyát. Viszont az egészen kis egy-, kétkötetes lexikonok, terjedelmükkel fogva, ezt a célt nem szolgálhatják.

Általánosan elismert dolog — s ma már mindenütt erre a lexikontípusra térnek át a világ legismertebb lexikonkiadói, — hogy a hét-nyolckötetes lexikon az a forma, amely legjobban kielégíti a mai olvasót egy alaposság, mint az információszerezés gyorsasága szempontjából. Ezt az új típus követi a Dante és Pantheon könyvkiadók kiadásában most meginduló magyar standardmunka, az Uj Lexikon is, amely nyolc kötetben teljes. Ez az Uj Lexikon nem aprózta szét sokszázézer címszóban az anyagot, úgy, hogy az olvasónak nem kell fáradságos munkával keresgélnie az egytől tartozó dolgokat s folytonos ide-odaugyalásokon nem kell bosszankodnia. Nagyobb összefoglaló cikkek mondanak el mindent, a Ma embere szempontjából érdekel bíró dolgokról minden fontos tudnivalót. A nyolc kötet 4000 oldalának 500.000 sorában nincs egyetlen hunka fölösleges szó, mert a szakavatott munkatársaknak (akik között a magyar tudományos világban szinte minden számottevő neve képviselve van) légiója a legnagyobb precízióra törekszik. Ezenfelül azonban páratlan ereje ennek az Uj Lexikon-nak az, hogy a tudnivalók tetemes részét könnyen áttekinthető táblázatokba és grafikonokba öntötte át a szerkesztőség. Ezek a grafikonok a módem ember számára azt jelentik, amit a középkor embere számára a falrafestett „Szegények bibliája”: könnyű, gyors, könnyen megjegyezhető vizuális tájékozódást az élet legnagyobb problémái felől.

A nyolckötetes Uj Lexikon még azok számára is fontos, akiknek már van egy régibb kiadású nagy-lexikonuk, mert hiszen nincs nap, amely ne hozna megynyi új fogalmat, új problémát az olvasó elébe. Már pedig az Uj Lexikon az új címszavak garmadáját ismerteti s bizonyos fokig még a Holnap felmerülhető kérdéseibe is bevilágít minden olyan területen, ahol az adott törvényszerűségeknél alapján lehet a jövőre is következtetni.

In szó

A mehe

Bucuresti, február 1. A romániai beipol olyan izgalmas psmikor a két elenisták és a nemz egyre veszedelmes ruságok robbannak. A most f harcban Mihalack ugyanazokhoz az mint a nemzeti kpatok megalakításával választ polgárháború szin

az összeültözés között véres ve soráv

Az emberlétekre küzdelem kényes

1. Január 18-án és nemzeti párti robbant ki. Ez a ténylek megoztó kduh helyiségét, be törtek az ajtókat nemzeti párti m

2. Január 23-án párti kortes öt tianító vezetésével ahol öszerombolt üléstét azzal sz

A helyszínére totta, hogy itt v kortesek megvert

3. Január 24-én keresztény nemze megrakva, ugya A keresztény ne erőszakkal Turu sanitót, hogy az

4. Január 25-én kortesekkel me közsgében behat e fogott három g ni párhelyiségbe

5. Január 25-én port Petre Sto közsgébeli lakos egy hidat és el nemzeti kereszté Ryozzák.

6. Január 26-án halache-párti k Aramára. Elm nemzeti párti c hajgálásokkal kezdődött, amely lóvés dördült e megbeszél t.

— A hatóság ban a beügyymt ségüké teljes ügyészségnek történt és eze gányokat, jel meg nem enge

Defa

a le

a fele

ANTON ROSENZWEIG
Alapítva 1890 ספרים האנדלוני Sajat ház
Zsidó könyvek, avaiu- és helyemtalesz nagykereskedése
CLUJ, PIATA MIHAI VITEAZUL 37-38.

FEBRUÁR 2.

Ujja

Andrew Carnegie, hogy az emberiség, hogy tehessen a jómia. Hiszen ez a városi takács fiának mint távirókihorzó asakarral, magán- amig távirószítte. Hálóközi-részve- ni majd acélgáros a egyik leggazda- gyakran ismét- forma munkakedvü u embert s meglás- dig az fog a másik több irányban m.

ó kiművelődést pe- en nem szeresheti en és gyorsabban ségévé. Jeilemz, et hivatásuk vezető nkor nyitlan beval- k köszönhetik azt, ke tömegből. A 164 B. itannica példau- évtizedek óta, hogy kezdve az Egyesült- öke megszerezte és ploknak ezt a való- é várt lexikonát.

zötven esztendővel et, mennyivel inkább glágháboru utáni hi- zisben. te az az ember ma- nál többet tud s ál- en körülmények kö- a siker felé, mint ontosan instruál, min- rének tudnia kell. ez a mindentudó emben vett lexikon? a ideje, hogy husz- lexikonokat tanulmá- nagy lexikonok leg- zszakemberek szerint llasztot is cipel ma- berének alig lehet k főlegesen ter- szont az egészen kis- nok, terjedelmüknel olgálhatják.

ológ — s ma már tipusra térnek át a xikonkiadói, — hogy lexikon az a forma. ti a mai olvasót ugy- ormációszerezés gyor- zt az új tipust kö- könyvkiadók kiadá- magyar standard- is, amely nyolc kö- lexikon nem aprózza an az anyagot, ugy- kell fáradságos mun- vé tartozó dolgokat okon nem kell bossz- osszefoglaló cikkek Ma embere néző- dolgokról minden e kötet 4000 oldal- ncs egyetlen henye, szakavatott munka- a magyar tudomá- den számottevő neve a legnagyobb precí- il azonban páratlan kon-nak az, hogy a- t könnyen áttekin- fikonokba öntötte át a grafikonok a mo- jelentik, amit a kö- a falrafestett „Sze- nyű, gyors, könnyen tájékozódást az élet elől.

ikon még azok szá- már van egy régibb mert hiszen nincs megnyi új fogalmat. elébe. Már pedig az vak garmadáját is- ég a Holnap felme- világit minden olyan törvényszerűsége is következtenl.

Inculeț és Mihalache szócsatája a mehedinti választási háborúról

A mehedintimegyei választási harcok megdöbbentő adatai

Bucuresti, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A romániai belpolitikai életnek még kevés olyan izgalmas periodusa volt, mint a mai, amikor a két ellenzék párt: a national társ- masták és a nemzeti keresztény párt között egyre veszedelmesebb méreteket öltő hábo- ruságok robbannak ki az időközi választá- sokon. A most folyó mehedinti választási harcban Mihalache pártja kénytelen volt ugyanazokhoz az eszközökhöz folyamodni, mint a nemzeti keresztények és a rohamcsa- patok megalakítására védőosztagok felál- lításával választottak. A megye valóságilag polgárháboru színhelyét vette fel és

az összeütközések a szemben álló tábor között véres verekedések és merényletek sorával folytatódnak.

Az emberleletekre menő elfajult választási küzdelem kényszerítette arra a kormányt,

A választási „incidensek“

1. Január 18-án este a nemzeti keresztény és nemzeti párti csoportok között incidens robbant ki. Ez alkalommal a nemzeti keresztények megostromolták a Mihalachepárt klubhelyiségét, bevették az ablakokat, össze- törték az ajtókat. Costache Jon keresztény nemzeti párti megbeszült.

2. Január 23-án délután kétszáz Mihalache- párti kortes öt teherautó Elian, doljmegeyi tanító vezetésével Buicesi községbe ment, ahol öszerombolták Petre Lupu kocsmáros üzletét azzal az indoklással, hogy gogista. A helyszínére kiszállott ügyész megállapí- totta, hogy itt valóban rombolás történt. A kortesek megverték Voinescu erdőőrt is.

3. Január 24-én este fél hat autó, amely keresztény nemzeti párti kortesekkel volt megrakva, ugyancsak Buicesibe érkezett. A keresztény nemzeti pártiak elfogták és erőszakkal Turnu-Severinbe épített Freu tanítót, hogy az ügyességnek adják át.

4. Január 25-én délután öt Mihalache-párti kortesekkel megrakott teherautó Igboasa községben behatolt Cebuc tanító házába és elfogott három gogistát, akiket a turnuseveri- ni párt helyiségbe vittek.

5. Január 25-én egy Mihalache-párti csoport Petre Stoican és Ion Vucescu, Izverna községben lakosok vezetésével lebontottak egy hidat és elbarikádozták az utat, hogy a nemzeti keresztények érkezését megakadá- lyozzák.

6. Január 26-án reggel hat teherautón Mi- halache-párti kortesek indultak Baia de Aramăra. Elindulás előtt egy keresztény nemzeti párti csoport provokálta őket kö- hajgálásokkal és szidalmakkal. Verekedés kezdődött, amelynek során számos revolver- lövés dördült el és Master rendőrtisztviselő megsebesült.

A hatóságok — mondotta nyilatkozatá- ban a belügyminiszter — mindenütt köleles- ségükkel teljesítették és a tetteseket az ügyességnek adták át. Számos házkutatás történt és ezeknek során fegyvereket, buzo- gányokat, jelvényeket és a törvény által meg nem engedett uniformisokat koboztak

hogy a rohamcsapatok felosztását határo- zza el.

Ezzel kapcsolatban hangzott el tegnap egy rendkívül érdekes kormánynyilatkozat, ame- lyet Inculeț belügyminiszter ismertetett a sajtó képviselői előtt. Inculeț elmondotta nyi- latkozatában, hogy személyes érintkezést ke- resett egy Gogával, mint Mihalacheval, hogy a mehedintimegyei véres választási harcok ügyében tárgyalásokat folytasson velük és megbeszélje az összeütközések eliminálásá- hoz szükséges intézkedéseket. A belügyminisz- ter hangsúlyozta, hogy látogatása baráti jel- legű volt és nem volt célja vele a törvény al- kalmazásának terminusát kikötni, mert a törvény azonnal alkalmazandó terminusok és kikötések nélkül.

— Ismertetni kívánok néhány „incidenst“ — mondotta a belügyminiszter — amelyek megmagyarázzák közbelépésünket.

el. Házkutatást rendeztek a turnuseverini Európa és Traian hotelben, ahol nem talá- tak fegyvereket. Január 25-én Chitila állo- máson megállítottak három vagont, amelyen a keresztény nemzeti pártiak érkeztek Beszarabiából Turnu-Severinbe. Elkönfiskál- tak revolvereket, botokat, boxereket és egyen- ruhákat. Január 26-án Turnu-Severinben a főügyész néhány Mihalache-párti teherau- tót vizsgált felül és azokban öt revolvért, 23 kést, botokat, fejszékét talált.

Végül a belügyminiszter kijelentette, hogy erőlyes eszközökkel fogják megakadályozni a választások elfajulását. A nyilatkozathoz a lapok közlik az elkobzott fegyverek fényké- peit is.

Mihalache kirohanása

Inculeț feltűnést kelő nyilatkozatára Mi- halache ellen-nyilatkozattal válaszolt, amely a Dimineața reggel számában jelent meg. Mi- halache nyilatkozatában megállapítja, hogy Inculeț anarchiáról beszél Mehedintében. Ugyanakkor azonban Tărarescu miniszter- elnök a Le Petit Journalnak adott nyilako- zatot, amely szerint a román nép ösztönösen tiltakozik a brutális eszközök és erőszak el- len. A miniszterelnök nyilatkozata szerint a román nép tradíciójának nyomodokain halad és visszautasít minden gyűlöletet és agresz- szív politikát.

— Ezeket mondja a miniszterelnök a fran- cia sajtó számára és ugyanakkor Inculeț belügyminiszter a mehedinti anarchia fény- képeit közli.

— „Az erőszak elméletével jövünk, amely- hez még sohasem folyamodtunk“ — mondja Goga, Tărarescu és Inculeț urak barátja, protezséje és eszköze. „Jövünk a városok- nak a keresztények javára történő kiszajá- tásának elméletével“ — teszi hozzá a kereszt- tény nemzeti pártiak főelőnöke.

— A belügyminiszter nyilatkozata azon- ban nem gátolja meg a kormányt — folytat- ta Mihalache — abban, hogy tovább támoga- sa a goga-cuzistákat, akik ugyszólván kor- mányrendeleteket kapnak a terrorizmusok folytatására. A keresztény nemzeti pártiak

nyugodtan szállítják tovább a kékinges osz- tagokat, az uniformist nemzeti uniformisnak nevezték el és fűtyülnek minden törvényes- ségre.

Mit mondott Mihalache Inculețnek?

— Ki vállalja a felelősséget ezért az anar- chiáért? Milyen pozitív intézkedéseket tett a kormány, hogy Suceavában, Mehedintében, Hunedoarában, a főváros ügyvédi kamarájá- ban és mindenütt megakadályozza az anar- chiát? Még meddig fog tartani a hazugság és hamisítás? Inculeț ur a napokban hozzám jött és megísztezt azzal, hogy órákon ke- resztül teóriákról beszélt. En az ő általa mondottakat a következőkben rekapituláltam:

egy belügyminiszter ne gyártson teóriá- kat, hanem alkalmazza a törvényeket.

Egy pártelnöknek pedig nem az ellenfél el- méleteit, hanem cselekedeteit kell tudomásul vennie. A Mehedintében történteket speciális törvény itéli meg, amelyet Duca volt minisz- terelnök meggyilkolása után szavaztak meg. Tudomásom szerint ezt a törvényt Ofésége a király szentesítette. Tessék előbb ezt a tör- vényt alkalmazni őszintén a maga tejjessé- gében és hogyha a törvény intézkedései nem lesznek elegendők, akkor tessék a pártfőnökök közreműködését kérni és akkor kérhetnek ál- dozatot is azoknak a jogoknak a terhére, amelyeket nekik a törvény biztosít. En egé- szen bizonyosan nem fogom Önt visszautasi- tani, hanem őszintén fogom fellüvzsgálni a kérdést a mehedinti nyugalom helyreálítá- sa érdekében. De előbb tessék cselekedetek- kel bizonyítani a szándékának őszinteségét

olyképpen, hogy azonnal alkalmazza a tör- vényt.

— Erre a megállapításomra — mondotta. Mihalache — kijelentette a belügyminiszter, hogy azonnal megteszi a törvényes intézke- déseket a törvényesség helyreállítására, hogy három nap alatt a dolog be is lesz fejezve és miután az új helyzet megteremtette, újra megkezdik a tárgyalásokat velünk.

Az ígért és a megvalósítás

— A belügyminiszterrel való beszélgeté- sem utáni két nappal Turnu-Severinbe utaz- tam. Itt azonban azt állapítottam csak meg, hogy a törvény alkalmazása két-három je- lentéktelen házkutatásban merült ki. A bel- ügyminiszter nyilatkozatának más eredmé- nye nem is volt. Az egyenruhás csapatok, amelyeknek egyik-másikát halálcsoapatnak nevezik, tovább érkeznek Észak-Moldovából, felvonulnak a város uccáin, a provokálások folytatódnak és számunkra az egyetlen ga- rantia csak saját erőnkben rejlik. Inculeț ur azt hiszi, hogy komolyan informálja az országot, amikor két oldalon keresztül a kon- fiskált fegyvereket közli. Ezzel szemben ál- litom és bizonyítom, hogy a kormány egész apparátusa a keresztény nemzeti párt kép- vise-őjelöltjét támogatja.

Végül kijelentette Mihalache, hogy a na- tional társnista párt a saját jogainak és pozíciójának védelmében mindaddig foly- tatja védőosztagainak szervezését, míg a kormány a törvényesség útjára nem lép. Ad- dig, míg a kormány a provokálásokat meg nem akadályozza, a national társnista párt nem garantálja a nyugalmat a mehedintime- gyei választási propagandára.

Méhely professzor ur fajbiológiai csodabogarai a — boldog házasságról

A professzor ur külön teóriái a zsidókról és a — fehér négekről

Budapest, február 1. 1936. csütörtök este, het óra felé, szombat: az egyetem botcsészeti karanak természetrajza terme.

A terem emelése pausorát lassan teinek közönséggel. Inkább nok jöttek el, hogy meg- nalgassák Méhely Lajos egyetemi tanár szabacsiadását, amelyet humoros csoda- bogarairól az ismert „Tajzódó tudos“ „A vér szerepe a fajtságban“ címmel hirdettet meg. De azát jöttek férfiak is, leginkább egyetemi hangatok, meg néhány öreg ur.

Méhely professzor azzal kezdi előadását, hogy amíg az ember fiatal, addig nem tepe- lönk a let nagy problémán. Csak amikor megöregszik „akkor vetődnek fel benne a mindenség legizgatóbb kérdései: miért és mi- nek élünk? mi az élet célja és értelme? Méhely ugy véli, hogy ezek a kérdésekre az emberiség eddigi legnagyobb tudosai téves helyen keres-ék a választ, Platótól egészen Kantig.

— Meggyőződésem szerint — mondja az előadó — csak az emberi szervezet vizsgá- latán keresztül lehet megérteni az életet.

Méhely — a fehér ember és a háboru ellen

Igy tér át Méhely a fajfenntartás problé- májára és beszél általában a fajokról. Eköz- ben furcsa ellenében a számára különben rokonszenves horogkeresztes fajelmélettel, rossz véleményt mond a fehér emberről:

— Abová a fehér ember betesz lábat — ugymond — ott mindig zsákmányolni akar és mindig a kíméletlen önzés brutális eszkö- zeivel él. Sőt a fehér ember nemcsak a szí- nes fajták megromtója, hanem a maga életé- nek is rossz sáfárja.

— Miért? Erre a kérdésre Méhely profes- szor: olyan feleletet ad, amellyel egyes el- méleti és gyakorlati fajvédők a horogkeresz- tes táborban megint csak nem igen értenének egyet: Méhely tudniillik a háboru ellen beszél.

— A fehér ember — mondja — annyira eltávolodott a természet törvényeitől, hogy a természetes kiválasztás helyébe a kontra- szelektió átkát engedte felbujtani. A há- boru sem az, ami régen volt. Hajdanában a fajták legderekabb, lebatrabb egyedei mér- közék egymással és a győztes aztán meg- alapította lehetett egy erősebb nemzedéknek. Ma a két fél gázal és tankokkal kiirt min- dent, de főleg a faj bátor és erős fiatalágát, ellenben kiméli a testileg, vagy lelkileg sat- nya elemeket. A mai háborukban a faj leg- értékesebb állománya pusztul el.

Méhely fajbiológiai áldása

A fajvédelem eszközeiről szólva, a vér- struktura eugenikai jelentőségét emeli ki a

Méhely tanár és kifejtli a vérnek és a fajtsá- gnak kapcsolatát. Ettől függetlenül azonban feifogása szerint a vér szerkeztúra egymaga- ban véve még nem elégséges a fajtság meg- határozására. A vérkeveredés problémáit tag- laiva, rámutat Méhely professzor arra, hogy házasságkötésnél életbevágóan fontos, hogy megfelelő vé.csoportba tartozó felek kerülje- nek egybe, mert különben tragédiák állnak elő. Ezen a ponton a professzor a közönség- nek figyelmébe ajánlja az ő házassági sza- bályzatát, amelyet néhány évvel ezelőtt szer- kesztett.

— Az én szabályaim — mondja büszkén a tanár — az egész emberiség javát szolgál- ják. En teljesen meg vagyok győződve házás- sági szabályaimnak üdvös hatásáról. Egyete- mi tanári gyakorlatomban alkalmam volt sokszáz hallgatóm és hallgatónöm vé.ét meg- vizsgálni és sokszor előfordult, hogy egymás iránt vonzalommal viseltek pá-ocskákra ráadhattam a fajbiológiai áldást.

Nagy derűtlenség nyugtázza a professzornak ezt a kijelentését. ő komolyan folytatja:

— Az ilyen házasságok mindig boldogok voltak. Ellenben, ha ál állam rossz szemmel nézett házasság jött létre, az mindig boldog- talan lett.

A professzor abban látja a helyes meg- oldást, hogy az állam tegye kötelezővé az ő házassági szabályainak alkalmazását.

...és a zsidók“

A fajkeveredés hátrányainak és előnyeinek fejtegetése közben ér el Méhely előadásának várva-várt tetőpontjához: Szemint a magyar faj csaknem minden nyugat- és közép-európai fajjal nyugodtan keveredhet, viszont:

— ...Egyáltalán nem kívánatos a magyar- ságnak a zsidó fajtával való keveredése!

A tanárnak e szavaira viharos taps tör ki — most először: az egész előadás során. Ami- kor a taps elül, a tanár megjegyzi, hogy nem gyűlölet okából ellenzi a magyar-zsidó keve- redést, hanem azért, mert nagyon súlyos ter- mészettudományi akadályok állanak előbe. A zsidókban — Méhely szerint — sok afrikai és európai vér keveredik, ami feletlen káros és — csak köcsök jöhetnek belőlük létre.

— Pesten sok fehér néger járkál! — mon- dja feltekintve irásából a professzor — és ezzel újabb derűtlenségűllámot indít el. De azért alkalmazmasnak tartja a zsidókkal való keveredés a portugálokat, spanyolokat, dél- franciákat és déliolaszokat. A hallgatóság tapsa közben idézi egy zsidó tudós munkájá- ból azt, hogy a zsidó nem asszimilálódhatik. Végezetül megegyszer beajánlja házassági szabályait a hallgatóknak, akik tapssal mon- danak köszönetet az élevezetért.

Rövid ideig
 Defallüzletiem engrossá való átszervezése miatt
**a legdivatosabb és a leg-
 szebb árukat**
 a telenlegi áremelkedések figyelembe vétele nélkül
a régi áron
 szerezheti be
Biró nődivatáruházában
 Calea Regele Ferdinand 11a

SPORT

Csak egy Cionista Világszervezet létezik —

mondotta Brodetsky professzor, a Makkabi Világszervezet elnöke az Akciónakomite bazeli ülésén

Bazel, február 1. A Makkabi Világszervezet végrehajtóbizottsága ülést tartott. A napirenden az ideológiai kérdés, a Világszervezet sportfeladatai, valamint a Kfar Hamakkabi telepítés és több kisebb ügy szerepeltek. Az ülésről lord Melchett a következő levélben mentette ki magát:

„Nagyon sajnálom, hogy a végrehajtóbizottság hazeli ülésén nem vehetek részt. Annál inkább sajnálom ezt, mert a Makkabiá óta egyetlen alkalmat sem mulasztottam el, hogy személyes érintkezést keresek szervezetünk vezeivel.

Különösen kellemes lett volna számomra ez most, amikor

a Makkabi-munka öröndetes módon konszolidáltnak látszik.

Ezt már régen megjósoltam, de ritka eset, hogy a kellemes jósások bevalának. A nagy pontikai nehezségek közepette mindenesetre tettenul szűkséges, hogy a Makkabi működését főleg saját feladataira korlátozza. Az ilyen korlátozás, amely nem egyéb, mint az erők gyűjtése, nagy értéket jelent a cionista összesség számára. Ha a Makkabi valóban a zsidó testkultúra és a zsidó sport magas klasszisu aktiv szervezete, akkor minden egyéb probléma maától oldódik meg. A támadásoknak akkor már nincs célpontjuk, ellenkezőleg mindenki mellénk áll és velünk együtt halad. Mi az összes zsidó pártok közös nevezője vagyunk. Mi a cionizmus gyűjtőmedencéjéért, főleg pedig a cionista ifjúság zászlójaként kell hogy szerepeljünk. Kell hogy a mozgalom gyűjtőpontja legyünk, az a csomó, amely a zsidóság Erec Jiszrael felé való törekvéseinek sokszínű szalagját egybe- köti.

Magától értetődik, hogy lojálisan viseltetünk a Cionista Világszervezettel szemben és tiszteljük a szervezet berendezéseit.

Ez a szervezet a zsidó nép legfontosabb orgánuma.

Egy olyan néptestben, mint amilyen a zsidóság, amely sajnos oly kevéssé fegyelmezett, nagy szükség mutatkozik a fennálló szervezetek támogatására, főleg a Makkabi részéről. Legfontosabb feladatunk az ifjúságnak fegyelmére való nevelése. Ha a Makkabi ügy dolgozik továbbra is, ahogy a jelenben, akkor a zsidóság kristálypontja lesz,

az a közös nevező, amelyen az összes pártok találkozhatnak, testvér a testvér mellett — a zsidó nép büszke harcosai!

A levél kedvező benyomást keltett a gyűlés résztvevőire, akik Seig Brodetsky elnökte mellett tanácskoztak. A végrehajtóbizottság ülésén tízenegyz ország husz végrehajtóbizottsági tagja jelent meg.

Brodetsky professzor elnök megindult hangon emlékezett meg V. György angol király haláláról, amit a megjelentek silva hallgattak végig.

A szónok ezután kifejtette azokat az indokokat, amelyek őt rábírták a Makkabi Világszervezet elnöki tisztjének elfogadására. A Makkabinak — mondotta Brodetsky professzor — többnek kell lennie egyszerű sportmozgalomnál. Nagy zsidó nevelő feladatot kell a zsidó népből megvalósíson. A népnek szüksége van fegyelmre, nem katonai, hanem moális fegyelmre; ez pedig a Makkabi feladata.

Az elnök ezután a nemzeti fegyelmre anyagáról beszélt.

A Cionista Világszervezet az a testület, amellyel szemben meg kell őrizni a népi fegyelmet.

Ez nem pártpolitika, hanem a nép iránt érteztet respektus. A brünni világkongresszus határozatainak a fegyelmre vonatkozó részéről szólna elmondja, hogy fájda'masan érintette a határozat azért, mert egy ilyen magától értetődő dologban nem kellett volna külön határozatot hozni.

Már 1932-ben a Makkabi prágai világkongresszusán kötelességévé tették a makkabistáknak az ujjáépítési alapokra való aktiv közreműködést. Akik azt mondják, hogy azóta új helyzet állott elő, azoknak azt kell válaszolni, hogy a nemzeti fegyelm tekintetében nincsenek és nem szabad legyenek új irányzatok.

Jakobovitz (London) az exekutive jelentése közölte, Netamer (Palesztina) a palesztinai Makkabi-munka helyzetéről tett jelentést, míg Herzog (Prága) a Hanhalat Technit Olamit (a világszervezet sporttechnikai bizottsága) a köve kezű időkre szóló sportprogramját tejesztette elő. Az általános vitában a végrehajtóbizottság állást foglalt a brünni határozatokhoz. Két irány érvénye-

sült, az egyik a brünni határozatok radikális betartását követelte, a másik

a határozatok kiterjesztését abban a szellemben, hogy a Makkabi tagjai a zsidó alapokra istápolják,

különösen azok, akik már régebbi idők óta tagjai a Világszervezetnek.

Az új tagok számára viszont kötelezővé tették, hogy rövid időn belül magukat nemzeti zsidókká öntudatosítsák.

Brodetsky professzor végül kihangsúlyozta, hogy

csak egy Cionista Világszervezet van és a Makkabinak főfeladata, hogy ezt szíves-velélekkel minden makkabista támogatassa.

A gyűlés második napján megtárgyalták a besztercebányai második Téli Makkabiáda aktuális kérdéseit. Majd a Kfar Hamakkabi és az ifjúsági mozgalomról tárgyaltak. Különböző jelenések meghallgatása után el-

határozták, hogy az első Kfar Hamakkabi letelepedést Raananah kvucában fogják megvalósítani. Együttal bizottságot jelöltek ki, amely a Kfar Hamakkabi ügyeit intézi. Erec Jiszraelben szemináriumot állítanak fel azok számára, akik a diaszpóra országaiban Keren Kajemeth-munkát fognak végezni. Végül a palesztinai makkabista dion fenntartása és igazgatása érdekében megalakították a Makkabion Ltd. társaságot.

A mai cluji mérkőzések bírái. A mai programon szerepő cluji bajnokság mérkőzések közül a NAC—Universitatea mérkőzést Muresan Anton, a Haggibbor—KAC mérkőzést A. Stanciu vezeti.

Rádió közvetíti a mai Hungária—Ujpest labdarugómérkőzést. Budapestről jelentik: A Hungária—Ujpest bajnoki derbi mérkőzés második félidőjét a budapesti rádió romániai időszámítás szerint 4 óra 50 perces kezdettel közvetíti.

Új elnököt választott a kerületi asztaliteniszszövetség. A cluji kerületi asztaliteniszszövetség csütörtökön este rendkívüli ülést tartott, amelynek napirendi pontja új elnök választása volt, a lemondott Weber elnök helyett. A rendkívüli közgyűlés egyhangulag elnöknek Morariu Albint választotta meg, aki székfoglalójában kijelentette, hogy mindent el fog követni, hogy a prágai asztaliteniszvilágbajnoki versenyen a román válogatott, amelynek gerinét cluji játékosok alkotják, feltétlenül részvegyen.

Poste Parisien. 22.10: Rambaud operációs hangversenye.

Strasbourg. 21: Junker szoprán és Pogoda zongoraversenye.

Hilversum. 20.10: Zongarverseny.

Belgrad. 18.20: Rádiózenekar. 20: Opera a Nemzeti Színházból.

Riga. 20.45: Lehár: A vig özevgy. 21.30: Brahms lemezek.

Oslo. 22.15: Beethoven: I. szimfónia.

Milanó. 21.35: Szmfónikus hangverseny.

21.25: A milánói Modrigal együttes hangversenye.

Stockholm. 20: A Setner négyes Beethoven IV. vonósnegyesét játsza.

Egy bacauí szélhámos 400.000 lejt csalat ki egy cluji asszonytól

Bucuresti, február 1. Bacauban letartóztattak egy Moscovici Benoni, Stone néven is ismert szélhámost, aki megismerkedett Maria Uzescu cluji asszonnyal és beugratta egy díőüzletbe, Uzescu asszony 400 ezer lejt adott át a szélhámosnak, akire ugyanakkor egy Barbuescu nevű ismerőse 9000 frankot bízott rá.

Néhány nap mulva Benoni közölte a dozataival, hogy a pénzt csempészett se-lyembe fektette, amit elkoboztak, sőt 300 ezer lej pénzbírsággal büntették meg őt. Jobb tehát, ha nem csinálnak lármát, mert mind büntetést, mint eljárásnak lehetnek kitéve. Uzescu asszony ennek dacára fen- tartást tett a rendőrségnek.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, február 2.

Bucuresti. 11.45: Dinicu zenekar. 12.30: Hangverseny. 13.15: Hírek. 17: Moldoveanu zenekar. 19.15: Jazz. 20. Bobescu: Piros rózsák, opera. 22.55: Hírek.

Budapest. 9.30: Hírek. 12.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 13.45: Hanglemezek. 15.50: Az Ujpest—Hungária bajnoki labdarugómérkőzés második félidőjének közvetítése. 17: Cigányzene. 18.30: Szalonzene. 21.30 Hírek. 22: Jazz. 24.05: Hírek.

Droitwich. 18.30: Szopránének vonósnegyessel. 23.15: Hárfadűs.

London. 18.30: Mandolinzenekar, tenordalokkal.

Bécs. 11.45: Szimfónikusok Popov cselőművész. 15.40: Mandolinnyegyes. 19.10: Godwin zenekar.

Brüsszel. 18: Szimfónikus zene.

Brüsszel (flamand). 21: Puccini: Tosca, opera.

Brünn. 22.35: Schrammelzene.

Prága. 20.05: A filharmónikusok hangversenye Herzmann zongoraművésszel.

Kopenhága. 20: Mozart: G-dur vonósnegyes.

Párizs. 18: Hegedű- és zongoraszóló, korzikai dalok.

Poste Parisien. 20.50: Bach, Liszt- és A beniz-művek.

Strasbourg. 18: Pasdeloup hangverseny.

Toulouse. 23.50: Argentín zene. 1: Könyvnyű zene.

Hilversum. 20.55: Mozart: Don Juan.

Belgrad. 22.20: Szaxofonszóó.

Zágráb. 16.30: Mandolin. 21: Divatos dalok. 22.15: Havai trió.

Milanó. 17: Szimfónikus hangverseny.

Hétfő, február 3.

Bucuresti. 11.20: Hírek. 17.15: Rádiózenekar. 19.15: Chopin és Liszt-emezek. 20.15: Haydn: B-dur vonósnegyes. 20.45: Cosimescu E. énekel. 21.10: Vilnov és Hochmayer ké zongorás játéka. 21.30: Hírek. 21.45: Dinicu zenekar.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 12.05: Szalonzene. 14.40: Hírek. 18: Cigányzene. 19.45: Liszt hangverseny közvetítés az Operaházból. 23.20: Hanglemezek. 24.05: Hírek.

Droitwich. 19.30: Liszt-művek zongorán.

London. 17.45: Szoprán és tenordalok.

Bécs. 23: Rádiózenekar.

Brüsszel. 21: Rádiózenekar.

Prága. 16.10: Zenekar, Koles cselőművész.

Kopenhága. 21: Debussy zongoraszvit.

Párizs. 18: Poulet kamarazene. 21.25: Dalok.

MEGNYILT SZÉKELY ÉS RÉTI

BUTORGYÁR R. T.

lakberendezési

KIÁLLITÁSA

Targu-Muresen

30 ragyogó interieur, 30 lakás-

berendezési probléma tökéletes megoldása

Ha otthonát igazán szépen és melegen akarja berendezni, látogassa meg a gyár Piata Albina 17 sz. alatti mintaterméit. Akadályoztatás esetén a cég szivesen küldi ki megbízottját eredeti rajzokkal s tervekkel.

8 KÖTETES EGYETEMES LEXIKON

Ára kötetenként 475 lei

DANTE—PANTHEON KIADÁS

Kívágva és kitéltve még ma adja fel levelezőlapra ragasztva vagy borítékban

Dante Könyvkiadó, Budapest VI., 6-u. 27.

Kérem az Uj Lexikon illusztrát ismertetés alanti címre ingyen megküldeni. Ezzel semilyen kötelezettséget sem vállaltam Név:

Foglalkozás:

Cím:

Tarutino itt zsidók, kiközölte a áthajszolták mit, mint m Az üzletket ten szombato me. Ha ki ny pot vevő nélk ze, kivándor Maradt néhá dők végigfut huszlejes utá olyan könnyű Szivettépő kinlódása egy ten a környe sárokra, ott kek várnak a garast. És há zsebbel!

A Joint ba sujta ülnek Csodá'kozva. — Mit jele — Nem lá nek a zsidók mennek el. D váltót óvatolt

Sikkrasziók miből fizetni. a szerencsétle dolgokat műv gát az ember az usztások nak. Ebben a posztógyár m egész vidéket amelyek fékte folytatnak. E nak Berliinn vendégek a h ért jönnek, h vetve tegyek összes debesz — Jöjjön zsidó — meg zsidó nyomor

Néhány me ahol kereszté itt. Elmondó roska főuccaj

Az Ha megfigy ciális struktú hetjük, hogy ségtelenebb é tat fel, mint ban. A szociá sokkal kihan mint más orsz egy jólszerve amellyel szem számbelileg ez kaszó csoport pusa, a kisip azonban ugy Talán ez a je legjobban azo ket is, melyek életében nap-károsan befoly A helyzet a hogy a bevánd osztály nem is fikát-rendszer riáját kristály rendelkező töl vezetékben ne sokét. Önnáll emberek nem Paleztinába v álló certifikát számukra az á Ennek a há nyei nemcsak

Végig az éhségsújtotta Dél-Beszarábián

(Úti rajzok)

(Bevezető közlemény)

Tarutino német kolónia. Mindig éltek itt zsidók, de mindig szűkösen. Nehezen küzdöttek a konkurenciával, éppen hogy áthajszolták magukat a napokon. De olyasmit, mint most, sohasem lehetett látni. Az üzleteket bezárták, mintha egész héten szombatot ünnepelnének. Nincs értelme. Ha ki nyitják az üzletet, az egész napot vevő nélkül ülnek át. Akinek nincs pénze, kivándorol innen. De vajjon hová? Maradt néhány zsidó üzlet és a kereskedők végigfutnak az egész városban egy huszlejes után. Azért Tarutinban nem olyan könnyű dolog huszlejest szerezni.

Szivettépő látvány a zsidó kereskedő kínálódása egy falat kenyérért. Egész héten a környező falvakban utazgatnak vásárokra, otthon az asszony és a gyerekek várnak az apára, hátha hoz egy pár garast. És hányszor tér vissza az apa üres zsebbel!

A Joint bankban a vezetőségi tagok le-sujtva ülnek. Nem beszélnek. Némaság. Csodálkozva kérdezem a könyvelőtől:

— Mit jelentsen ez?

— Nem látja? — válaszolja. — Jönnek a zsidók könyörögni és aztán lesujtva mennek el. Dél előtt 11 óráig már tizenhét váltót óvatoltunk.

Nürnberg és Beszarábia

Sikkasztókká lesznek a zsidók. Nincs miből fizetni. Mit tehetnek? Itt a tél, itt a szerencsétlenség! A németek szörnyű dolgokat művelnek. Nürnbergben érzi magát az ember. Uszítanak, bojkottálnak és az uszítások védelmében üzleteket nyitnak. Ebben a kis városban néhány német posztógyár működik és ezek ellátják az egész vidéket rőfösáruval. Két lapjuk van, amelyek féktelen antiszemita propagandát folytatnak. Egyenes összeköttetésben vannak Berlinnel és Münchennel. Gyököri vendégek a hitlerista agitátorok, akik azért jönnek, hogy a helyi németekkel vállatvetve tegyék lehetetlenné a zsidókat az összes délszarabiai német kolóniákon.

— Jöjjön velem — invitál az egyik zsidó — megmutatom önnek a tarutinoi zsidó nyomort.

„Uri” zsidók és szegény zsidók

Néhány mellék utcába fordulunk be, ahol keresztények és zsidók laknak együtt. Elmondja informátorom, hogy a városka főútcáján a legnagyobb forgalom

kellős közepén lakik néhány „uri” zsidó, akik napokon keresztül éheznek. Csakhogy itt ez a mondás járja: „csipkedd az arcod, hogy színe legyen.” Ide, ezekbe a házakba nem szabad bemenni, mert a zsidók szégyellik magukat. Inkább éhenhalnának, semmint egy szót is szóljanak.

Nem szabad megszegyteneni a „gazdag” zsidókat. Elmegyünk a szegényekhez, az alacsonyabb osztályiakhoz, a mellékutcákba. Előttem lépdél vezetőm és belép egy alacsony házikóba. En utána.

Kicsiny, sötét szobában állunk meg. A falakon mész és festék helyett anyag. Sehol edény, vagy egy váncos. A földön köteg szalma, rajta két kis gyermek, gyenyves, kisebesedett arecal. Az egyikön rongyos ing, a másik anyaszült mesztelen, piros és kisírt szemükkel kenyeret kértek.

Néhány házzal odébb álltunk meg. Az ajtón lakat csüngött. Vezetőm egyetlen csavarintással levette a lakatot. Mikor feinyitottuk az ajtót, olyan kép tárult elénk, mely önmagában a fájdalomművel-téssel ér fel.

Egyik a másik után

Az agyagos szobácska közepén teknő állott, vízzel teli. Az eső a tetőn keresztül esett a szobába. A sarokban nagy faágy. Rongyos szalmaszék helyettesíti benne az ágyhuzatot. A kerekasztalka körül, melyen a cipész-szerszámok sorakoztak, néhány öreg, rongyos cipő hevert. A szegénység és a nyomor minden sarokból, a falnak minden repedéséből kiáradt.

A nóteszembe a következőket jegyeztem be: lakás, melynél még a sir is jobb.

Milyen szörnyű, milyen döbbenetes is a zsidó nyomor...

Keresztül utaztam még egész sereg városkán Cetatea Albáig, de minek is részletezzem a dolgokat, hiszen mindenütt az éhségnek ugyanazt a borzalmas rombolását láttam.

Egy mondatban ki lehetne fejezni a pár tucatnyi délszarabiai városban látott képeket és élményeimet:

Dél-Beszarábia a világháború óta most éli át zsidóságának legnagyobb gazdasági katasztrófáját.

Akinek ezze van — értse meg; akinek szíve van: érezze át...!

I. D. Izrael

A zsidó iparosság új útja

Ha megfigyeljük a mai Palesztina szociális strukturáját, meglepetéssel észlelhetjük, hogy ez a tagozódás sokkal egészségteleb és nagyobb ellentéteket mutat fel, mint a legtöbb kapitalista országban. A szociális fejlődés dialektikája itt sokkal kihangsúlyozottabban jelentkezik, mint más országokban. Palesztinában van egy jól szervezett, öntudatos munkástábor, amellyel szemben áll egy szervezetlen, de számbelileg szintén tekintélyes töké munkaadó csoport. A dolgozó középosztály típusa, a kisiparos- és kisbirtokos-réteg azonban ugyszólván teljességgel hiányzik. Talán ez a jelenség magyarázza meg a legjobban azokat a mélyreható ellentéteket is, melyek az épülő ország szociális életében nap-nap után felfakadnak és oly károsan befolyásolják az építés tempóját.

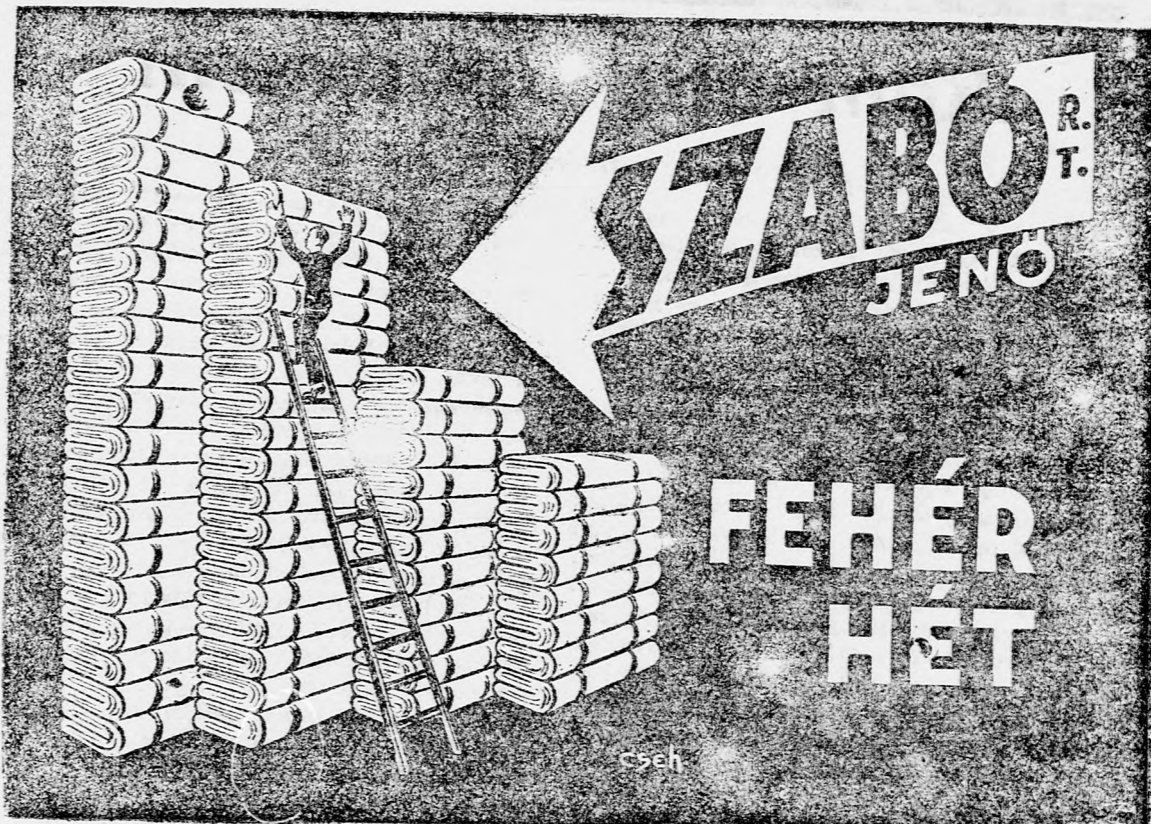
A helyzet az idők során úgy alakult ki, hogy a bevándorlásnál ez a dolgozó középosztály nem is jöhet figyelembe. A certifikát-rendszer a bevándorlókat két kategóriájára kristályosította ki. Az ezer fonttal rendelkező tökéseket és az ifjusági szervezetekben nevelt és hachsarázott munkásokat. Önnálló iparosok és önnálló gazdemberek nem is gondolhattak arra, hogy Palesztinába vándoroljanak, mert a fennálló certifikát-rendszer nem tette lehetővé számukra az áttelepülést.

Ennek a helyzetnek káros következményei nemcsak a gálat zsidó iparos társa-

dalmában voltak érezhetőek, de érezhetőek voltak mindenekelőtt Palesztinában, ahol egyre inkább nyilvánvaló lett a szakképzet, megállapodott iparosok hiánya és egyre nagyobb arányokat öltött az ipari kontárkodás.

Tizenöt évnek kellett eltelnie, amíg egyrészt a diasporabeli politikai viszonyok kényszerítő ereje, másrészt a zsidó iparosság fejlődő népi öntudata éretté tette a helyzetet arra, hogy a zsidó iparosság is felismerje a maga feladatait, kötele-ségeit, de egyben jogait is a palesztinai építőmunka folyamatában és hogy a szerve-zettségben rejlő erő segítségével megkezdje a harcot a maga igazságos elhelyezkedésének kivívása érdekében.

Igy alakult meg három évvel ezelőtt Lengyelországban a Chaluc Báál Melacha szervezet, amely egész rövid idő alatt páratlan népszerűsége tett szert a sürűbb zsidó lakta országok zsidó iparostársadalma körében. A Chaluc Báál Melacha nemcsak arra törekszik, hogy a zsidó iparosság számára kiharcolja a bevándorlás ész-szerű és arányos jogát, de éppoly mértékben tüzte ki céljál azt is, hogy a zsidó iparostársadalmat, főleg annak ifjusági rétegét lelkiileg, szellemileg és kulturális tekintetben is előkészítse és alkalmassá tegye a palesztinai építő munkára. A mozgalom vezetői tisztában vannak vele, hogy teljesen kárbavesztett munka volna min-

1 m. reklám vászon L 19	1 m. mosott vászon L 21	1 m. fehérnemű vászon L 33
1 m. ágynemű vászon L 35	1 m. alsólepedő vászon L 78	1 m. paplan-lepedő vászon L 111

den fáradozásuk, ha csak azt akarnák, hogy jó iparosokat küldjenek ki Palesztinába. A jó iparosoknak egyben jó zsidóknak és önfeláldozó cionistáknak is kell lenniük ahhoz, hogy hasznos polgárai legyenek a kialakuló palesztinai közösségnek.

Ennek a nevelő munkának egyik legfontosabb vezérlő motívuma pedig az, hogy a zsidó iparosság kell, hogy képezze azt a mérsékelt centrális erőt Palesztinában, amely képes legyen feltartóztatni a szociális élet felesapó hullámaint és kiegyenlítője legyen az egyre élesebben kihangsúlyozott társadalmi ellentéteknek. A Chaluc Báál Melacha beindítandó új allijával egy új rend, a harmadik rend vonul be Palesztina szociális életébe, a munkások és munkaadók rendje mellett. Egy ma még szinte beláthatatlan történelmi hivatás vár erre a szervezetre, amely ha elég erős lesz és céljaiért kellő kitartással fog küzdeni, rövidesen egészen új képet adhat Palesztina belső életének.

Rendkívül öröndetes jelenség, hogy ennek az egészséges és nagyjövőji mozgalomnak Erdélyben is megfelelő visszhangja támadt. E szervezkedés révén alkalmam fog nyilni Erdély zsidó iparosságának is arra, hogy cselekvő módon bekapcsolódjék a palesztinai országépítő munkába, amelytől eddig a körülmények adottsága folytán mesterségesen lett távolartva és ezzel egészen új perspektívák fognak nyilni Erdély iparos ifjusága előtt is. A Chaluc Báál Melacha céljai között szerepel az is, hogy tagjai részére nemcsak a politikai lehetőséget fogja megadni a Palesztinába való áttelepítésre, de segíteni fogja őket anyagilag is az allijázás tényleges keresztülvitelében. Egyedül a zsidó iparosságon fog mulni a segítés aránya és mértéke. Hisszük, hogy Erdély zsidó iparossága igaz lelkesedéssel fog csatlakozni ehhez a mozgalomhoz, amely ilyenformán új és egészséges erőforrása lesz az erdélyi cionista életnek.

m. e.

Sorozatos panaszok a cluji tanonciskola ellen

Igazságtalan büntetésekkel sujtják az iparitanoncok szüleit

Cluj, február 1. (Az Uj Kelet tud.) Az egyik cluji iparos tanonciskola ellen az inas-gyermekek szülei részöl számos panasz hallatszik az utóbbi időben.

A szülők elpanaszolják, hogy az iskola igazgatósága igen gyakran ró ki büntetéseket a tanulóknak — illetve azoknak szüleire és mestereire — olyan mulasztásokért, amelyeknek rajtuk kívül álló okai vannak és amelyekben teljesen ártatlanok.

Jellemző egy cluji nyomdász esete, aki szabóinasnak adta be fiát az egyik belvárosi műhelybe. Október tizenkilencedikén szegőd-tették be a fiut az ipartestületen, a tanonc-szedés aláírását követő napon pedig a fiu elment a tanonciskolába, hogy beiratkozzék az első évfolyamra. Az iskola tandijára a fiu 100 lejűt kapot az apjától, mert ez nem tudta, hogy pontosan mennyibe fog kerülni. A tandij azonban 250 lej. A kisfiut visszaküldték, hogy hozza el a teljes összeget a beiratko-záshoz. A gyermek másnap akarta elvinni a teljes összeget, de már ezen a napon is rosszul érezte magát, másnap pedig betegem — influenzában — ágyba került. Tizenegy napig fektült betegem a kis inasgyerek. November elsején keft fel az ágyból és akkor rögtön a tanonciskolába akart elmenni a beiratkozási illetékek lefizetésére. November 1-je azonban görögkeleti egyházi ünnep, az iskola ajtait zárva találta. Másnap megint elment. Ekkor az igazgató mérgesen förmedt rá: elkészt, a beiratkozás csak november elsejéig lehetséges, most csak minisztériumi engedéllyel és különböző okmányok és iratok segítségével lehet utólag beiratkozni.

A kisfiu ezután édesanyját küldte el az iskolába, hogy a dolgot intézze el. Az asszony sorozatosan minden héten egyszer-kétszer felment az iskolába, hogy a dolgot intézze. Mindig más és más iratokra volt szükség, de a beiratás még mindig késétt. Néhány nappal ezelőtt aztán irás érkezik az inasgyerek szüleihez, amelyben tudatják őket, hogy a gyermek elmulasztotta a beiratkozást és ezért 1500 lejűt büntetésnek rónak ki rájuk.

Ilyen és hasonló kis eseteket mondanak el a tanoncok szülei az iskolával kapcsolatban. Gyakran jönnek be ilyen panaszok és nagyon sok a panaszkodó. A felsőbb ipari ügyi fórumoknak tenniük kellene valamit a vissza-élések megszüntetésére.

Kizártak egy parasztlevezt a nemzeti szocialista pártból

Berlin, február 1. (Rador.) A dretzeli (Magdeburg közelében lévő falu) nemzeti szocialista parasztszervezetét, Ostrovoigtot kizárták a pártból és megbírságotlák, mert szabotálta a közigazdaságot és jogtalanul szolgáltatott vaját és tejet.

— Cionista szeminarium Oradean. Az oradeai WIZO és Aviva-Bar's'sia rendezésében ma, vasárnap délután kerül sor az oradeai cionista szeminarium második előadására. Előadó Danzig Hillél, aki a cionizmus világpolitikai relációjáról fog beszélni.

TES EMES ON

475 lei

KIADÁS

est VI. 6-u. 27.

sztrát ismerteté megküldeni. Ez sem vállaltam

Rom und Jerusalem

— Moses Hesz művének új kiadásához —

Hogy egy zseniális lélek lemosolygott és elhalgatott igazságát a tömegek is felismerjék, ahhoz egészen szembeszökő külső adottságok kellenek. Generációk tűnnek és jönnek, amíg végül oda alakul a társadalmi fejlődés, hogy egy régi, szürkének látszó megállapítás profécias dicsfényben jelentkezzék.

Ez volt Moses Hesz esete is, aki a múlt század első évtizedeiben a romantikus német szocializmus bajnoka volt, később jobbkeze Karl Marxnak, akitől aztán — zsidóságának kihangsúlyozása miatt — elhajlott és olyan egyéniség, aki soha nem engedte hatni magára egy a jelent, hogy a társadalmak fejlődésének megítélésénél ne tekintett volna mélyebbre és előbbre, mint kortársai. Ilyen mélyebbre látásnak a termése volt: Moses Hesz könyve, a „Rom und Jerusalem”, amelyet 1862-ben írt meg és amelyre a cionisták is csak a háború éveiben figyeltek föl, most pedig a zsidó népi mozgalmak standard-work-jává lendült. A könyvet méltó köntösben most újra kiadták. Ebből az alkalomból a zsidó sajtó felbogarogza Moses Hesz emlékét.

Néhány életrajzi vonás talán megmagyarázza Moses Hesz bekanyarodását a zsidó probléma irányába.

1812 január 21-én született Bonnbán, ahol apjának jólmenő posztóüzlete volt. Régi városi zsidó ember az apa, aki elődeitől csak a vagyonyjuttatásból való szívósságot és igénytelenséget örökölte, azonban a vallásosság nyugodt, szemléltető lelkiségét. Pontos reggeli és napesti imák, rendszeres tanulmányok, az ünnepek és szombatok boldog tisztasága. Ez az a keret, amiben az ösök nőttek és elhaltak; Moses Hesznek is így kellett volna élnie, csak hogy az ő természete kiugrott ebből a vonalból és amit fiatalosága idejében a közélet körül látott és érzett, más életstílusra kényszerítette.

Tizenéves volt, amikor anyja meghalt. Ötvenéves korában egy visszaemlékezésében írja róla a szép szavakat: „Az Ur látta, hogy az egész világra úgysem tudná ráborítani glóriáját, tehát megteremtette e céla az anyát”. Tizenhétéves korában behatkozott a bonni egyetem filozófia-szakára, de itt csak néhány félévet töltött, főleg történelmi tanulmányokkal, aztán abbahagyta, mert író akart lenni. Abban az időben ez nagypolitikai és világboldogítást jelentett, szent rajongást, akárcsak a profétizmus a régi Izraelben. Nem térítették el elhatározásától sem az apai intelmek, sem a jó szó, sem a háztól való elzavarás. Moses a maga útján ment, rögz, nehéz u'on. Faluól-falura, városról-városra vándorolt, míg megállapodhatott egy családnál, ahol gyermekek tanításával vesződve kereste meg szűkös kenyérét. Hónapokig bírta ezt a szürkeséget, aztán hazajött. Apja megbocsátotta a megtértnék és azt hitte, hogy a fiu befejezi egyetemi tanulmányát, aztán valamelyik híres lengyelországi jesivára megy, hogy megszerzeze a rabbi-diplomát.

Moses az egyetemre iratkozott, de inkább töltötte idejét álmódó romantikusok társaságában, mint az egyetem falai között. Apja csalódott benne. Tehát nem lesz „Izrael oktatója!” Logyan akkor jó kereskedő — gondolta — és elküldte izle'i tanulmányuttra Angliába és Franciaországba. Itt azonban a fiatal ember kevésbé tördött az üzlettel, inkább a két ország munkáviszonyait tanulmányozta. Huszonöt éves korában jelent meg „Az emberiség szent története” című műve, tele lángoló testvériséggel és a világ népeit egybekovácsoló profétizmussal.

Huszonnyolc éves korában, 1840-ben a damaszki vérvád kapcsán érte őt a nagy kizsáradás. Meggyőződött róla, hogy a népek még nem éretek meg a testvériségre. Talán ekkor érett ki benne a gondolat, amit később egyik értekezésében terjedelmesebben is kifejtett és amelynek veljét alábbi néhány sor adja:

„Minden természeti fejlődésnél kétféle fajta: kell megkülönböztetnünk: fejlődést a szó egyszerű értelmében és aztán egy önfajlódást. Ugyanez a folyamat az emberi nemnél is kimutatható. Az összes lények, az emberit kivéve, földünkön már ki vannak fejlődve, csak az emberiség az, amely első fejlődés fókán áll.”

„Azt mondják, hogy az emberi lények azáltal különböznek más természetű lényektől, hogy míg ezek korlátolt, véges és határozott fejlődésnek a tereményei, addig az ember teljesen korlátlan szellemi haladásra képes.

Kétség-elessen, hogy a „Rom und Jerusalem” létrejöttét az akkori zsidó mozgalmak is elősegítették. Hirsch Kalischer törekvése a Palestína-kolonizáció irányában és Ernest La-haranne, az „Uj keleti kérdés” című műve

erősen befolyásolta Moses Heszt, aki akkor még erősen hit a francia forradalom eszméiben, de már látta, hogy az egyéni felszabadulás nem jelenti még az emberiség felszabadítását. Látta, hogy a zsidó külön nép, amely nem szabadítható fel az egyének emancipációjával, hanem csak a népetest egyidejű felszabadításával. Ebben a könyvben hangzottak el első ízben a zsidó politika követeléseit. Hesz volt abban az időben a modernnek közzött az első, aki meglátta az asszimiláció veszedelmét és óva intette a zsidóságot tőle. A zsidó kulturáról mondotta: „A zsidók nagyon is hajlamosak idegen kultúrák virágainak letépésére és szívesen díszítik fel magukat velük, holott inkább saját lelkiségükből kellene tenyésztenők saját kultúrvirágukat”. Az ember saját értékét nem tudja megszerzeni hasonulás útján, hanem csak önálló és eredeti alkotásokkal. Erre főleg a héber nyelvet tartotta alkalmasnak. „A zsidók szellemének gyökerei nem az égben vannak, hanem a nép szívében és elméjében” — írja. A zsidó vallásosságól is az a vélemény, hogy szoros kapcsolat áll fenn a vallási és a népi élet között.

„A szeretetnek különböző foka, amire egy nép képes, meghatározza egyáltalán a civilizációnak azt a fokát is, amit elérhet” — írja Hesz az Allianchoz intézett memorandumában. Ebben a szultántól a tilalom felfüggesztését követelte, amely nem mohamedánok számára lehetetlenül teszi a palesztinai földvásárlást.

Alljon itt néhány idézet a „Rom und Jerusalem”-ből:

„A vallásos zsidó mindenekelőtt zsidó patrióta. Az újidatú zsidó pedig tagadja a zsidó nemzetiséget. Hitehagyott ó nemcsak vallási szempontból, hanem népének és családjának is árulója. Ha igaz volna az, hogy a zsidók emancipációja a széjjelzsidósításban össze nem egyeztethető a zsidó nemzetiséggel, akkor a zsidónak a zsidó népiség érdekében áldozatul kellene hoznia az emancipációt.”

„A zsidó vallás mindenekelőtt és mindenképp a zsidó népiség.”

„Amíg a zsidó meg fogja tagadni nemzet-

ségét, mert nem szolidáris egy boldogtalan, üldözött és kigunyolt néppel, mindaddig olyan hamis helyzetben lesz, ami napról-napra elviselhetetlenebb.”

„Az ortodox zsidóság merev formái, amelyek évszázadunk felvilágosodott mozgalmainak időpontjág teljesen indokoltak voltak, csak belülről robbanthatók szét és pedig a zsidó népiség élő eszméinek harci erejével és történelmi folyamatosságának természetességével. A zsidóság vallási zsenije a zsidó népiség ujjáéledéséből fog ujját kapni, amikor próféciának szellemével újra át fog ivódni.”

„Hosszas tapasztalatok alapján megállapítható, hogy Németország minden tudományosságára ellené a szociális élet praksisában még mindig messze mögötte marad Európa népeinek.”

„Nem ismerem más zsidó szövetkezést, mint az ősi zsinagógát, amely szerencsére még fennáll... En magam is, ha családom lenne, minden dogmatikus ellenszenvem dacára nemcsak csatlakoznék egy vallásos zsidó közösséghez, hanem házamban előlászrien ünnepeim az összes gyász- és örömmünnepeket, tisztára azért, hogy magamban és utódaimban a zsidó népi tradíciókat fenntarthassam. Nem mulasztatom el megjegyezni, hogy a spanyol zsidó kultúrkorszak sok egyéb között ténylegesen megoldotta azt a problémát is, hogyan maradhat az emben nemzeti zsidó a szó legteljesebb, leghigorubb értelmében és mégis részt vehet annak az országnak állami és kulturális életében, amelynek polgára és pedig olyan mértékben, hogy ez egyben második hazájává is váljon.”

Moses Hesz megtalálta magában a zsidó lélek szintézist. Világpolgár volt, de egyben hűséges fia népének. És ilyennek akarta látni az egész zsidóságot. A népiségből felküzdötte magát egy átfogóbb emberi tudatvilágba és kiínomult lelkiséggel megint hazatért. A kevés asszimilánsok egyike volt, akik életük téves adottságából magukra eszmélve, népiük hasznára váltak. Herzl Tivadar életének sok hasonló vonása van Moses Heszével. Hogy csak egy kimagasló vonást említsünk, itt van a vérvád, amely Hesz gondolkodásának új irányt adott éppúgy, mint ahogy a Dreyfus-éset Herzl Tivadart térítette vissza zsidóságához. „Rom und Jerusalem” csak néhány ives könyv, de lényegében és létrejöttének körülményeiben egy nagy zsidó cselekedet. (sz. l.)

SZÍNHÁZ-FILM

Tegnap este volt a Kontusovka premierje

Tegnap, szombaton tartotta meg a színház Axel Nielsen, Stela Adorján, Szenes Andor rendkívül mulatságos zenés vígjátékának premierjét, amelynek zene és énekszámait részben a világhírű orosz melódiaiból, részben saját szerzeményei-

ből Schreiber Alajos karnagy állította össze. Az orosz és mondain táncokat Sándor Andor tanította be. Minden remény meg van arra, hogy a Kontusovka — miként Budapestben — úgy nálunk is a szezon egyik legvonzóbb műsordarabja lesz.

Nagy események a színház jövő heti műsorán

A színház jövőheti műsora egészen kivételes eseményeket ígér. Hétfőn és kedden még a nagysikerű Kontusovka van a játékrenden. Kedden este 11 órai kezdettel pedig

Yeichi Nimura, a világhírű japán táncművész

tartja egyetlen estjét ugyanazzal a gazdag műsorral, amelyet a világvárosok operáinak legutóbb Budapest és Bucarestben mutatott be. Yeichi Nimura ma a világ táncművészeinek sorában a legelső helyet foglalja el, úgyhogy fellépése színházunkban a szezon egyik legnagyobb eseményének számít.

Szerdán este kerül felújításra Kálmán Imre leghíresebb nagyoperettje, a

Marica grófnő

A színház heti műsora közli a darab szereplőit. Olyan kivételes gonddal, s oly régen folynak a Marica grófnő reprizőnek előkészületei, hogy biztosra vehető: a színház operettfelújításainak sorában a Marica grófnő teljesen egyenlő helyet fog elfoglalni a Csárdáskirálynővel, amely pedig az új darabokat is felülmúló sikerrel, állandóan zúfolt házak előtt kerít színe.

Pénteken kerül sor

Tamási Áron: Énekes madár

című székely népi játéknak premierjére. A budapesti színházi szezon egyik legnagyobb eseménye volt az Énekes madár előadása. Nyugodtan el lehet mondani, hogy évek óta nem írt a sajtó egy darabról sem olyan osztatlan elragadtatással, mint az Énekes madárról. Csak természetesen, hogy a színház legfontosabb szívvégének tekinti az Énekes madarat, amelynek próbái a szerző jelenlétében már napok óta folynak Kádár Imre vezetésével.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Gül baba. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. 6: Nászut Bécsbe. (Hatodszor.)
este 9: Kontusovka. (Másodszor.)
Hétfő fél 9: Kontusovka. (Harmadszor.)
Rendes bérlet 20.)
Kedd fél 9: Kontusovka. (Negyedszer.)
este 11: Yeichi Nimura (a világ leghíresebb japán táncművészeinek egyetlen estje Lisan Kay amerikai táncművésznő közreműködésével. Mérsékeltan emelt helyárrakkal.)
Szerda fél 9: Marica grófnő. (Kálmán Imre világhírű nagyoperettjének felújítása, teljesen új betarúással, új díszletekkel és kosztümökkel, Solymosán Magda, Stefanidesz Ii, Ince Margit, Miklóssy Margit, Borovszky Oszkár, Gróf László, Tompa Sándor fellépésével. Premier bérlet 31. szám.)
Csütörtök fél 9: Marica grófnő. (Másodszor.)
Rendes bérlet 21. sz.)

Péntek fél 9: Énekes madár. (Tamási Áron székely népi játéka, 3 felvonásban. Zenéjét szerette Ránki György. A teljesen új díszleteket Kós Károly, Fülöp Zoltán és Rudas Klára tervezték. Rendező Kádár Imre. Solymosán Magda, Kőszegi Margit, Károlyi Leona mint vendég, Wojtíczky Elvira, Beness Ilona, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Tompa Sándor, Balázs Samu, Rajnai Sándor, Tóth Elek, Csóka József fellépéssel. Premier bérlet 22. sz.)

Szombat d. u. 4: Az Ur katonái. (Kovács György vendégfellépéssel. Ifjúsági előadás, olcsó helyárrakkal.) — Este 9: Énekes madár. (Másodszor. Rendes bérlet 22. sz.)

Vasárnap d. u. 3: Önagsága nem hajlandó. (Olcsó helyárrakkal.) — D. u. 6: Marica grófnő. (Harmadszor.) — Este 9: Énekes madár. (Harmadszor.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, február 2-án este: Turandot. Hétfőn, február 3-án: Aurel Maican turnéjának előadása.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, vasárnap páratlan ragyogó világsláger. Premier: Ooci Ciornia (Fekete szemek). Fősz.: Harry Baur, Simone Simon, a legszebb francia filmsztár, Jean Pierre Aumont (az Echipajul főszereplője). A Moszkvai éjszakák testvérfilmje. Film előtt új journal. Számozott helyek elővételben délelőtt 10 órától a mozgó kasszájánál. Francia produkció. Ez a film vasárnap délelőtt 11-kor is fut mérsékelt helyárrakkal.

EDISON MOZGO MŰSORA:

Két világszenzáció! Ilyen még nem volt! I. Canalia (A kutya). Dráma, Harry Baur-ral. II. Edes keringő. Operett egy meseországban. Kamilla Horn, Louis Gavenni, Hans Rüttmann, Teo Lingon, Adel Sandcock. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGO MŰSORA:

Vasárnap 3, 6 és 9 órakor szenzációs dupla műsor: I. A rejtélyes asszony. Izgalmas rémdráma. Gilbert Roland utolsó filmje. — II. Charlie Chaplin Londonban. Főszerepben: Warner Oland. Helyárak: 10 és 12 + 3 lej.

Vasárnap este 9 órakor fellép a színterben Moreno a gumiberber szenzációs számaival.

APRÓ HIRDETÉSEK

Elsőrendű ebéd és vacsora koszt: kapható az új vezetés alatt álló Modern penzióban. Cluj, az új Iparkamara épületében.

26 éves intelligens, csinos leányomat férjhez adnám biztos egzisztenciájú 30-40 éves izr. uriemberhez. „Lehet özvegy is” jelígre.

Intelligens izr. házvezetőnő kis családhoz keresek. Értekezni a délelőtti órákban. Fränkkel, Str. Romei 16.

Fiókvezető, konfekció és cipőgyári lerakathoz kerestetik. Ajánlatok „Kézpénzgarancia” jelígre a kiadóba kéretnek.

שמירה ווייטק צו בעקומען אונטער
השגחה הרב הדיין שליטה דיקק העדוין ער-
צייט אום אפלי למחרת מן המחרת אב
הודוין ק"ג ב"ה L. 9
Goldstein Nathan, Huedin

Intelligens gyermekgondozónő, hosszú bizonyítvánnyal, azonnalra keresek. Friedmann úvegkereskedés, Oradea, Str. Jorga 21.

Megvételre keresek 35-40 lóerős gőzgépet és 30-36 colos gattert, üzempépes állapotban. „Fűrész” jelíggel ajánlatokat Szamos hirapiroda, (Satumare továbbit).

Eladó egy Spritzdruckapparat (keimefestőgép) villanyomórral, alig használt. Egy Opel-grand sokszorosítógép. Beck Adolf, Va ea lu Mihai.

300,000 lej készpénz-ökével, renális kereskedelmi vagy iparvállalatba betársulnék. Érdek ödni dr Kertész ügyvédnél, Cluj, Regina Maria No. 15.

Kiadó szoba-konyha, bu'orozva vagy üresen. Azonnal átvehető. Axente Sever 36.

AZ I

HIVA

A

A Zsidó A fenti cím alá jelent meg, a asszonyoknak szociális munkaiális gondozószenté tárgyz Wizo föderáció kellő elismerés a szociális társas a meg hagyta el a anélküli, hogy na odaadó és ges munkája széről.

Ebben a c csolódik össze mi közül n azoknak az a zo konferenci európai Wizo Erecbe és itt karkört szánd HNZ-hez for azoknak az a akik már rég

Az ujonnan akik kapcsolomondja Dr. F tó ez a csalo kus munkája igen kevésé nünk, hogy a valóban aktív

gye csak hoi kiterülkőn az munka elvég megvonalusá munk, maga kos napimun lezhetnek, h melyet a HNVándorolt as mint az, am Hiszen mind rainkban leve kát” keresne

nyujtami nél HNZ keretel Ha most cze zik magukat, minden valós nehezen való számára a n lása.

Cikke más böi indul ki cionista assz gojják a szoc helyesbítenu munkát, min csak azokat, ezt eddig reá bálkoznak, h területén az munkát kons Mindenekelőt fáradoznak, szemszögből dők támogat gedtessenek kel ismertbet hogy új lehe oél mindenek se, nemcsak ban az érte dicszpora ké rezervárját, zendő életé ban is.

Mindert es kell kihangs

AZ ERDÉLYI

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A WIZO lényege körül

Írta: FINI BRADA, (Praha)

A Zsidó Asszony legutóbbi számában fenti cím alatt dr. Feiwel asszonytól cikk jelent meg, mely mindenekelőtt a cionista asszonyoknak a Hiszadrut Nasim Cioniot szociális munkájával és általában a szociális gondozó-akciókkal szembeni ellen-szenvét tárgyalja és azt mondja, hogy a Wizo föderációk nem viseltetnek eziránt kellő elismeréssel. Végül azt mondja, hogy a szociális kategória sok hűséges munkatársa a megemerttség keserű érzetével hagyta el a legutóbbi Wizo konferenciát anélkül, hogy méltó elismerésre talált volna odaadó és sok esetben nagyon szükséges munkája a nagy asszonyszervezet részéről.

Ebben a cikkben két olyan dolog kapcsolódik össze, melyeknek lényegében sem mi közülük nincsen egymáshoz és pedig: azoknak az asszonyoknak a legutóbbi Wizo konferencia fölötti elégedetlensége, akik európai Wizo föderációból kerülnek ki Erecbe és itt a Wizo keretén belül új munkakört szándékoznak betölteni, szóval a HNZ-hez fordulnak, nincs összefüggésben azoknak az asszonyoknak a családásával, akik már régi munkatársai a HNZ-nk.

Az újonnan bevándorolt asszonyoknál, akik kapcsolatot keresnek a Wizohoz — mondja Dr. Feiwel — arra magyarázható ez a csalódottság, hogy a HNZ praktikus munkája a föderációk legtöbbjének igen kevésbé imponál. Itt ki kell emelnünk, hogy amennyiben Európából jövő, valóban aktív Wizoasszonyokról van szó, úgy ezek hozzá voltak szokva előbbi munkaterületek az ugynevezett helyi aprólékos munka elvégzéséhez. Mert ha munkánk nagyvonalúságát kell is szemellett tartanunk, maga a munka mégis csak aprólékos napimunkát képez. Majdnem feltételezhetjük, hogy az az aprólékos munka, melyet a HNZ-ban találnak, az újonnan bevándorolt asszonyoknak jobban fekszik, mint az, amit eddig a galutban végeztek. Hiszen mindennap azt látjuk, hogy a sorainkban levő asszonyok „praktikus munkát” keresnek, amit nem mindig tudunk nyújtani nekik, miselatt Erecben ezt a HNZ keretén belül mindig megtalálják. Ha most ezek az asszonyok csalódva érzik magukat, úgy ez talán azért van, mert minden valószínűség szerint praktikusan nehezen valószínűsíthető meg, minden asszony számára a neki alkalmas munka megtalálása.

Cikkje második részében abból a feltevésből indul ki dr. Feiwel, hogy a galuth cionista asszonyai többé-kevésbé elhanyagolják a szociális munkát. Ezt oda kell helyesbíteni, hogy mi nem a szociális munkát, mint olyat hanyagoljuk el, hanem csak azokat a metódusokat, amelyekkel ezt eddig realizálták. Állandóan azzal próbálkoznak, hogy a szociális munka minden területén az eddigi, tisztán philantropikus munkát konstruktívra változtassák át. Mindenekelőtt a cionista asszonyok azon fáradoznak, hogy a szociális munkát új szemzőgökből nézzék: nem elég a szülőkö-dők támogatása, hogy azután újból átengedjék a régi sorsuknak, hanem meg kell ismertetni őket életük adottságaival, hogy új lehetőségeket teremthessenek. A cél mindenekelőtt az ifjúság átrétegződése, nemcsak Erecbe való tekintettel, abban az értelemben, hogy még mindig a diaszpóra képezi az Erecbe kivándorló rezervoárját, hanem az ifjúság elkövetkezendő életére való tekintettel itt a galuthban is.

Mindent csak annak dokumentálására kell kihasználnunk, hogy a Wizo asszo-

nyok tudatában vannak a helyesen értelmezett szociális munka szükségességének. Azok közül, akik a palesztinai konferencia alkalmával láthatták modern, higiénicus csecsemőgondozóinkat, a mothercraft-training centre-t, a napközi gyermekotthonokat, akik beszéltek az ápolónőkkel, — egyiktől sem lehet kifogása ezen intézmények ellen. Ellenkezőleg, mindannyian meg voltunk és megvagyunk győződve intézményeink működésének áldásos kihatásáról. Röviden: egyik oldalán a mezőgazdasági átrétegződés, a nő produktivizálása, a másik oldalon a szociális munka. Mindkettő küzdött a föderációk elismeréséért.

Ha az ember sokáig él Erecben, különösen városban, akkor hamar megfigyelkedik a galuthbeli szükségességekről, embe-rekről és problémákról. Minél jobban fókuszál azonban nálunk a zsidóság elvakítása, annál tisztábbá válik az, hogy a Wizo eredeti programja, azaz a nő átrétegződése praktikus, elsősorban mezőgazdasági munkára, az újonnan bevándorolt asszony Palesztinához való hozzáadomulása, alapvető jelentőséggel bír. A csehszlovákiai föderáció nem véletlenül bővítette ki munkaprogramját oly irányban, hogy az

ujabban szervezett Machlaka-Hechaluz vette át az összes hachsarázó leányok nevelését. Minden államban, úgy népgazdasági, mint néppolitikai szempontból nézve az asszony hallatlanul fontos tényezőt jelent. Milyen fontos tehát egy újonnan szervezendő közösségben, hogy az asszonyok a szociális önállóság és a produktív átrétegződés értelmében nevelődjenek és befolyásaltassanak.

A Wizo-nak ezen feladata a legtöbb föderációban a legfontosabb és legjelentékenyebb. Mert a jisiv növekedésével természetesen a szociális munka is mind nagyobb és nagyobb lesz és arra kell törekedni, hogy a palesztinai zsidó pozíciók növekedése és megerősödése folytán intézményeinket nyilvános testületek, mint pl. a Vaad Leumi, városi tanács, stb. vegyék át, hogy a Wizo később — az állandóan növekvő leány- és asszonybevándorlás áramlatának megfelelően — kizárólag eredeti ideológiájának szentelhesse magát, szociális munkánk részére majd talán akad egy fórum, mely — ha szükségessé mutatkozik — ezt leveszi vállunkról és elgondolásunk szerint vezeti azt tovább. Azonban a mi nagy átrétegződési munkánkat nekünk magunknak, Wizo asszonyoknak kell elvégeznünk, mert — ahogy a Wizo alapítói ezt igen helyesen felismer-ték — csak az asszony tudja ezt a nagy konstruktív munkaterületet úgy asszony, mint az egész Binjan Haarec érdekében elvégezni.

erőnk ujat teremteni. Megértem, akik himni akarnak a délibábnak, akik himni akarnak a nyugodt, szép életlehetőségeknek, a régi, megszokott formában. De hát hogyan képzelhető el, hogy ebben az egészen különös és nehéz harcában az emberiségnek, éppen mi ma adhatunk megrázkódtatókat nélkül. Eppen mi, akik legkevésbébbé éünk rendezett népi viszonyok között.

Bizony, hogy le kell számolnunk azzal, ami volt és ujat kell teremtsünk, hogy ebben leljük meg vigasztunkat. Mi, a szomorú generáció, akik már csak vigaszt keresünk és találunk, mert nem vagyunk többé elég fiatalok ahhoz, hogy nagyra lelkesedjünk és megkíséreljük a lehetetlent.

Ezt a gondolatot kell közel hozni asszonyainkhoz és akkor talán nem fogjuk sötéte-nek érezni a keretet, amelynek az élén állunk. Egy új és kezdő munkát kell végeznünk egy mozgalom a-b-c-jével. Ahogyan azt az ifjúsági szervezetek teszik. Kis csoportokban szívós és fáradhatatlan nevelő munkát kell végeznünk előbb keveseknek és azok vigyék mind szélesebbre a kört az eszmével, a gondolattal és a hittel együtt.

Ha minden egyes csoportnak csak tíz-husz öntudatos és képzett vezetője lenne, akkor élne a csoport minden egyes tagja a mozgalom számára. Hiszen így van ez minden mozgalomban, hogy egy kis öntudatos csoport vezet a nagy számokat. Ennek a kis csoportnak azonban nem kell három emberből kell állania, hanem legalább minden csoportnak tíz-husz emberből, akik biztosan tudják, hogy mit akarnak és soha nem tévesztik el a célt.

En hiszem, hogy a sötétben ülők közt is sokan vannak, akik szeretnének megszólalni, akiknek vannak bánataik és keresik az utakat. A mi dolgunk, hogy hozzájuk jöjjenek. Milyen szép lesz kedves Elnököm, ha egyszer Erdély minden zsidó asszonya úgy fogja érezni, hogy a Wizo keretébe tartozik, mint ahogy ired, nemcsak az organizációs hozzájárulással, hanem szívvel és lélekkel is, ebben a reményben zárom soraimat igaz megértéssel a Központ nehez helyzetére iránt testvéri szeretettel öszinte hived,

Weinberger Nándorné

Válaszlevél az Elnöknőhöz

Kedves Elnöknő!

Nem kért rá senki, nem vagyok azonos a turbuzgó Wizo-taggal, sőt nem is hallgatók mindig a sötétben, mégis úgy érzem, hogy szóanom kell egy-két szót a sötétben ülők nevében, ha már ilyen aposztrofálta az erdélyi Wizot a mi szerelvé tisztelt elnök-nőnk a központban.

Kedves anyáskodó hangu levelét nem akarom a kritikának még árnyékával sem érinteni; igaz van: nehéz központnak lenni, nehéz mozgalom csinálni és főleg nehéz érdeklődést felkeltani az emberek azon csoportjánál, ahol még nem érzik az abszolút és azonnali szükségességét az ügynek a saját életük folyásában.

És mintha Szidon Józsefné válaszaival akar-nak az elnöknek ugyanabban a számban, amelyben az elnökő a részvételestől panaszkodik. Szidoné arról ír, hogy hogyan hozzuk fel a Wizo költségvetését. A két dol-got szerves összefüggésben van egymással. A részvételest, a mozgalom lelki konstrukciója és a költségvetés között szoros nexus van. Az asszonyok mozgalma kissé későn cseppent bele a palesztinai építőmunkába, minden előzetes nevelés és előkészítés nélkül. Nem a mozgalom fejlődése szabott irányt a Wizo munkának, hanem az építő munkában mutatkoztak szükségletek, amelyek megteremtették a Wizot. És mer az építő munka bekapcsolódásához pénz kellett és nem is kevés, természetes, hogy mindjárt egy nagy keretben volt szükség a Wizo-ra. Nagy keretben sok taggal, ahol főszó a tagsági díjon volt eleinte, mert fontos volt akkor és legyünk csak ösztintek, fontos most is, sőt majdnem a legfontosabb. Most aztán úgy van, ahogyan azt előre látni lehetett, hogy úgy lesz.

Van egy nagy Wizo-mozgalom, sok taggal, de nem olyan lelki konstrukcióban, ahogyan azt a vezetők látni szeretnék.

Először azért, mert a Wizo alkotó tényezők nem mindig abból a társadalmi osztályból kerülnek ki, akiknek helye-ükön fogva egyetben fontos Palesztina és akiknek egyáltalán fontos a zsidóélet egysége, másodsor azért, mert egy ilyen nagy tömeget nem lehet csak évtizedek munkájával átforgatni új gondolkodásra és új eszmet beállítottásra, minden hatalmi tényező nélkül.

Ki merné állítani, hogy Olaszországban

mindenki fasiszta, vagy Németországban mindenki nemzeti szocialista. Bizonyos, hogy még Oroszországban is vannak, akik nem bolsevisták s ha nem volna kenyér és hatalmi kérdés, akkor csak egy-egy kis töredéke a népek venne részt a különböző mozgalomban. Aminthogy általában a nagy tömeg igazán nem is kívánja az eszmei mozgalmat. Szeretne nyugodtan élni, ha lehetne. Amit elvárhatunk azoknak többségétől, akik egy mozgalmi keretbe tartoznak, legfeljebb egy kis érdeklődés és szimpátia és az a meggyőződés, hogy a keret, amelynek tagjai, igaz ügyet szolgál.

Hogy idáig eljusson valaki, már ehhez is sokat kell foglalkozni az eszmei problémákkal és ha foglalkozott velük, akkor nyert ügyünk van.

De hogyan keltjük fel ezt az érdeklődést? Ez lenne a Wizo hivatása és kérdés, hogy ennek érdekében megtettünk-e mindent? Nem személyeskedés ez a központtal, hiszen ez a mi nagy problémánk világlátásában is. Rájöttünk arra, hogy nem elég, ha felhozzuk a költségvetést, rájöttünk arra, hogy nem elég az se, hogy Palesztinában szép intézmények vannak és hogy az országépítő munkának olyan jelentős tényezői vannak, amilyen ritkán akad népek életében. Mindez nem elég ahhoz, hogy minden egyes tag tény-legesen érdeklődő és munkánkat szimpátiával kísérő egyén legyen. Csak éppen megfizeti a tagsági díjat, mert egy jó barátónak kérte rá, vagy erkölcsi kötelességnek érzi, hogy minden egyesületben benne legyen. Még arra is rávehető, hogy szép és kellemes lakását egy teára átengedje, — de aztán tovább nincs.

Valahol valamit elhibázott az idő velünk. Csalfa ábrándok csillogtak előttünk, hogy élhetünk szabadon a szőpnek, a jónak a művészetnek, amely nem a miénk, kulturának, amely nem a miénk és az élet ezen szépségének, amely csak hűségös délibábnak táru-lt kábult szemünk elé.

Megértem, akik így szeretnék, hiszen a szép akkor is szép ha a másé és mi akik oly régen nem vagyunk otthon, mi el tudjuk nézni irigység nélkül a szépet önmagáért. Nehéz elfordulni mindentől, ami volt és ujat teremteni magunktól, magunknak.

Egy szomorú, beteg geneáció vagyunk. Napról napra csak veszítünk és kevés az

— Wizo-élet Dejen. Dr. Neumann Oszkár meglátogatta a deji Wizo-csoportot, ahol január 23-án tartott egy nagysikerű előadást. Dr. Bárné, a csoport elnöknője üdvözölte a vendéget, majd előadás után Dr. Neumann felszólította a hölgyeket, hogy vegyenek részt a Szefer Hajeled bizottságban. Következő hölgyek vesznek ebben részt: Klein Albertné, Rossmann Bélané és Rosenzweig Vilmosné. Perselyürítésre vállalkoztak: Singer Ferencné KKL Biztos, Hochstadt Dezsóné és Haimovits Ferencné.

— Wizo-rendezvény Becleanon. A becleani Wizo-csoport e hó 19-én rendezte meg a bái szezon első, igen jól sikerült táncos tea-estélyét, melynek mint mindig, intím és kellemes hangulata a hajnali órákig tartott.

— Wizo-élet Valea lui Mihailban. Folyó hó 19-én, vasárnap délután meglátogatta a Valea lui Mihail csoportot Dr. Markovits Ignác, az oradeai Wizo-csoport elnöknője, aki egy előadás keretében fejtette ki nézeteit a cionista kulturális aktuális kérdéseiről és ezzel kapcsolatban a zsidó asszonyok szerepéről és nemzetével szembeni kötelességéről. Az előadás a nagyszabású összejövetel Wizo-asszonyok mély hatást gyakorolt és az előadás befejeztével a hölgyek az előadót lelkesen ünnepelték. A Valea lui Mihail csoport legközelebbi kulturális délutánját február 2-án fogja megtartani. Purim körül bált szándékoznak rendezni.

— Jung Wizo-élet Balamaren. A balamarei Jung Wizo-csoport december 30-án tartott gyűlést, mely alkalommal Vérés Magda elnököt két vendéget üdvözölt és kérte őket, hogy lépjenek be a szervezetbe. Katz Lulu prozocióját, mely szerint rendeznek egy tea-délutánt a klubban ingyen tombolával egybekötve, a gyűlés elfogadta és elhatározta a tea megrendezését. Ferenc Etus beszámoló a KKL munkáról. Bejelenti, hogy a központban levő Poel Hadati tagok perselyit átadták a Poel Hadati szervezetnek ürités végett. Kiosztja a perselyürítéshez szükséges blokkokat, majd az ülés végetért.

(Tamási Áron felvonásban. Ze-örgy. A teljesen Fülöp Zoltán és Rendező Kádár, Kőszegi Mar-é, Wójciczky Mikóssy Margit, Sándor, Balázs Lóth Elek, Csóka ter bérlet 22. sz.)

... nem hajlandó. D. u. 6: Marica. Este 9: Ene-

USORA: Turandot. Maican turnéja.

USORA: gyógó világláger. Fekete szemek). Simone Simon, a ár, Jean Pierre (szereplője). A vérfilme. Film szót helyek elő-ától a mozgó dukció. 11-kor is fut

USORA: még nem volt! Dráma, Harry ngó. Operett egy Horn, Louis Ga-Teo Lingen, Adel és 13 lej. Kez-

MUSORA: szenzációs dupla asszony. Izgalmas and utolsó filmje. Londonban. F6- and. Helyárak: 10

ellép a színtetben szenzációs számai-

ÖRÖK

... kapható az penzióban. Cluj-

... leányomat férj- ciája 30-40 éves zvegy is" jellegre.

... kis családhoz ti órákban. Frán-

... cipőgyári lerakat- készpénzgarancia"

שמירה וייט השגחה הרב העזר זייט ארט אפלי הודין L. 9 חודין Huedin

... ózónót, hosszú bi- teresek. Friedmann tr. Jorga 21.

... 40 lóerős gőzgépet zemképes állapot- anlatokat Szamos obit.

... parat (keimefestő- szászál. Egy Opalo- k Adolf, Va ea lui

... vével, renátlis ké- atba betársulnek. védnél, Cluj, Regina

... prozva vagy úresen. Sever 36.

A CHALUC

Az oradeai WIZO-ban címondotta: dr. Markovits Ignácné

Egy ország építésének alapfeltétele: a föld, tőke és emberanyag. Mindegyik fontos, de a legfontosabb az emberanyag, mely életre kelti a holt anyagot. Ezért ennek az emberanyagnak a kiválasztásáról és előkészítéséről fogok néhány szót mondani. A nagy gyarmatosító országok az újonnan szerzett kolóniákat általában nem a morálisan kiválasztott emberanyaggal szokták betelepíteni és a kolonizáció számára megnyitni, hanem mondhatni, éppen ellenkezőleg, a morálisan gyenge színvonalu emberekkel, olykor fegyverekkel kezdi meg az első betelepítéseket. Csak példának említem: Szibériát az oroszok, Ausztráliát az angolok deportáltakkal és fegyverekkel telepítették be és Amerika legnagyobb részét zsákmányra éhes kalandorok, kabótok nyitották meg a fehér ember betelepítésére. Azon körülmények között, amelyekben ezek a betelepülések történtek, ez volt a legjobb lehetőség. A nagy földterületek, a könnyen kizsákmányolható természeti kincsek a kalandorokat csábították.

Ezzel szemben a zsidó Palesztina nem rendelkezik sem nagy földterületekkel, melyek alkalmasak volnának azonnali megművelésre, sem könnyen kiaknázzható természeti kincsekkel. Világos tehát, hogy az első munkára, az uttörő építésre, csak olyan emberanyag lehet alkalmas, amely túl a maga egyéni érdekeinek kielégítésén, magasabb cél felé — a kollektívumért, a zsidó nép egyetemes boldogulásáért való munkában találja meg céljainak tartalmát. Olyan embertípusra volt szükség, amely idealizmussal vállalja a nehéz és megterhelő, gyakran életveszélyes fizikai munkát és azonfelül azért is küzd, hogy szellemi és szociális alapokat teremtsen az országban. Hogy világosabb legyek: az első primitív gazdaságok megteremtése, mocsár-lecsapolás, a kőkemény föld első feltörése, az első házak felépítése még nem teszi zsidóvá az országot, hiszen ugyan ezt a munkát a zsidók más országokban is megtehetik, de zsidóvá csak úgy válik egy terület, ha a szellemi és szociális beemelkedés sajátos nemzeti alapon történik.

A héber nyelvnek, mint nemzeti nyelvnek a feltámasztása és élő nyelvé tétele kapcsolatot teremtett a régi zsidó kultúrával és kultúrával és lehetővé tette, hogy ez a kultúra új formában éljen, fejlődjön és alakosson. A nyelvnek ez a feltámasztása éppen olyan erőfeszítést és áldozatkészséget követelt és követel, mint akár a legnehezebb testi munka. Hiszen éppen azoknak az embereknek, akik nappal a tikkszató melegben követ törtek, árkot ástak, vagy mocsarat csapoltak, stb. pihenő helyett este az új nyelvet kellett éleszteniük, tanulniuk és tanítaniuk. Az új viszonyok között, ahol a kevés főből sok embernek kell megélni, meg kellett találni azokat az új társadalmi és gazdasági életformákat, amelyek az építő ország szükségleteinek megfelelnek. A kísérleti nyul ezekhez a szociális próbálkozásokhoz megint csak az az ember-típus volt, amelyet ma a világ chaluc néven ismer.

Az első chalucok azokból az idealistákból kerültek ki, akik a legszentebb nemzeti és emberi érzésektől hajtva teljes életüket áldozták fel az országépítés munkájának. Diplomás emberek, orvosok, ügyvédek, tanárok, otthagyták megszokott foglalkozásukat és elmentek követ törni és mocsarokat lecsapolni. Ilyen elemekre azonban nem lehet állandóan számítani, hanem rendszeres nevelő munkával kell nevelni olyan munkásokat, amilyenekre a cionista országépítő munkának szüksége van.

Chalucitnak nevezik azt az eszmét, amely magában foglalja a köteleességtudás és teljesítés maximumát, amely elmegy a lemondások és áldozatok lehető határáig. A cél az, hogy ez az ideál az egész palesztinai munkásságot áthassa, mert újat, jót és szépet alkotni olyan kísérlettel, amit eddig a világ nem látott, csak így lehet. Ennek az eszmének a szolgálatában áll az élcsoapat: a chalucok serege.

Az egész világon a cionista ifjúsági szervezetek, hosszas megfigyelés után vá-

logatják ki tagjaikat erre a célra. A kiválogatott fiatal emberek, fiúk s lányok erre a célra teremtett Hachsara (előkészítő) telepekre kerülnek, amelyek a Palesztina Hivatalok és a Hechaluc világszervezet felügyelete alatt állnak. Ezekben a telepeken a fiatalok elsősorban a mezőgazdasági munkát kell, hogy megszokják és megtanulják és beleilleszkednek a közösségi életbe és illy módon testileg és szellemileg készülnek fel az új életre. Két évig tart el az újabb szabályok szerint ez az előkészítés, a Hachsara, nyáron mezőgazdaságokban és télen a városokban, ahol szintén csak fizikai munkát vállalhatnak. A telepeken a belső életük szigorúan szabályozott. Az egyes tagok a keresetüket a közös pénztárhoz adják be és a cél az, hogy minden külső segítség nélkül önmagukat fenntartsák. A nyári mezőgazdasági telepeken ezt a célt el is érik, de télen a városokban, ahol a kiadások sokkal nagyobbak, bizony szerény segítségre van sokszor szükség.

Egy ilyen régi hachsara-telep Oradeán is működik, ahol 18 fiú és 12 leány van el-

helyezkedve. Valamennyien gyárakban vállaltak munkát, csak a főző s takarító személyek maradhatnak odahaza. Intelligens munkások, érettségizett ifjak vannak köztük és ők azok, akik valóban sajátmagukon bizonyítják be, hogy a mi elkorcsosodottnak mondott népünk igen is alkalmas a testi munkára, ők azok, akik a most annyira divatos átrétegződés jelszavát nemcsak szavalják, hanem végre is hajlják.

Egy látogatás nálunk valóságos élményt jelent. Öröm látni a rendet és tisztaságot, a fegyelmet és testvéries megbecsülést, amellyel nehéz viszonyaik között egymást támogatják. És hogy valóban igazi zsidók, azt leginkább abból látni, hogy minden este a nehéz testi munka után a felüldülést nem olcsó szórakozásban keresik, hanem könyvben és tanulásban.

Nem akarom mondanivalóimat hosszúra nyújtani, nem is volt célom teljes előadást tartani ebből a témakörből. Csak felakartam hívni a figyelmüket arra, hogy a cionizmusnak nem csak az a gondolja, hogy földet és tőkét szerezzen, de talán ennél is fontosabb és nehezebb feladata annak biztosítása, hogy a mi országunk alapjait ne a kalandorok, hanem emberanyagunk színeje rakja le. Ez az emberanyag: a chaluc.

Még egy hozzászólás „a WIZO lényege körül”

Konstruktív és szociális munkáról a Wizo keretein belül már igen sokat beszélünk és mindig arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ezen két fogalom között nem olyan könnyű dolog párhuzamot vonni. Dr. Feiwel asszony cikkében két dolog keltette fel figyelmemet.

1. Az utolsó passzus: „Így magyarázható, hogy a szociális kategória sok hűségese munkatársa a megemertettség keserű érzetével hagyta el a legutóbbi Wizo konferenciát, anélkül, hogy méltó elismerésre talált volna odaadó és sok esetben nagyon szükséges munkája, a nagy asszony szervezet részéről.”

De miért is várnánk elismerést munkánktól? A mai világban nem szokás valamilyen munkáért elismerést kapni és erre a mai munkánknál nincs is szükség. Azért a munkáért, melyet mi önmagunkért, népünkért, hazánkért végzünk, senkinek sem kell hálásnak lenni. Hiszen éppen itt van az alapvető differencia a mi munkánk és a szociális munka között, hogy az utóbbinál az egyik fél ad és a másik kap, míg a konstruktív

munkánál igen nehéz megállapítani, hogy ki ad többet: az, aki pénzt ad, vagy az, aki intézményekben tanul, hogy azután annál eredményesebben vehesse ki részét az országépítés praktikus munkájából.

2. Mi, akik a galuthban élünk, végzünk szociális munkát; annak azonban a Wizo munkához semmi köze. Természetes, hogy a palesztinai asszonyoknak, ha ez szükségesnek mutatkozik, kötelességük szociális munkát végezni. Azonban ezt a Wizo céljával kitűzni, lehetetlen. Meg lehet szervezni a világban 70.000 asszonyt arra a célra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítésében résztvegyenek, de arra nem, hogy Palesztinában jótékonyági munkát végezzenek.

A szociális munkát, amelyet mi konstruktív munkánk elvégzése mellett nem mellőzhetünk, természetesen el kell végezni. Általában azonban könnyebb a szociális, mint a konstruktív munka elvégzése és nekünk őrizkednünk kell attól, hogy a legkönnyebb elmenárlás útját válasszuk.

B. Vromen—Snapper, Amsterdam.

Ahogy egy asszony látja Palesztinát

(Befejező közlemény.)

Az iskolák mellé ez idén nyílt meg Jeruzsálemben, hétéves szünetelés után a régi, patinás nevű Bezalet iskola. Joseph Budko, a hírneves művész vezetése alatt biztos, hogy megint sikerülni fog néhány nagy, komoly művészi tehetséget felfedezni és kiképezni. Az iskola különben az iparművészet különböző ágainak tanítását is programjába vette. Ez újítás bizonyára sok tanítványt fog vonzani, — mert a mai generáció elsősorban gyakorlati eredményeket akar a tehetségéből, s így a művészet praktikusabb oldalát igyekszik el-sajátítani.

Miután már az iskolákról van szó, meg kell említenem a jesivákat és talmud tórákat is, amelyek Palesztina iskolahálózatának jelentékeny részét képezik. A régi híres jesivák erős fellendülést mutatnak az új zsidó országépítés óta. Az új jesivák közül mint a legnagyobbat a nemrég elhunyt nagy gaon és világhírű tudós Rav. Kuk Palesztina főrabijának nagyszerű jesiváját kell kiemelnem. A jesivának sok, rendkívül tehetséges, nagyjövőjű tanítványa van, nagyrésztük egyben az egyetem rendes hallgatója.

Sőt Tel-Avivban, a mindannyiunk előtt, mint hypermodern és vallásilag asszimiláns nagyvárosban is több talmud tórah és jesiva van. Az Alenny uti nagytanulmány, modern szép helyiségekben van a Tel-Aviv város által fenntartott négy osztályos jesiva, ahol reggeltől estig folyik szorgalmasan a tanulás. „Ivrit beivrit”,

azaz héber magyarázatokkal és kommentárokkal. E jesivában épügy, mint a többiekben, tandíj nincs, ellenben a legudoltsabb litván tanerők állanak a tanítványok rendelkezésére.

Igy néz ki a valóságban Tel-Aviv városa. Talmud tórákat és jesivákat tart fenn városi költséggel, ahol ellentétbe a világi iskolák magas tandíjaival, teljesen ingyenes a tanítás.

Sokan kérdezték tőlem visszaérkezésem óta, milyennek találtam Palesztinát vallási tekintetben. Megjegyzem, itt enyhítettem a kérdések formáján, melyek gyakran a legképtelenebb tudatlansággal lettek feladva.

E súlyos problémánál, a vallásos zsidóság ez égő sebénel, először is, több jóindulatot és megértést kérek. Palesztina az az ország, ahol a világ minden tájáról, és sajnos — nagyjából kénszerből összegyűlt zsidóság él. A világ minden faja, minden nyelve, mentalitása és nevelése találkozik e kicsiny országban. És mindenki azt találja és azt látja Palesztinában, amit akar.

Hogy élünk, szabad vallásos élet folyik az Erecben, — hogy Palesztinában még senki el nem romlott, mert a körülmények rákényszerítették volna, — ez tagadhatatlan tény. Sehol a világon úgy ki nem élheti magát a vallásos zsidóság, mint éppen Palesztinában. Én sehol a világon nem lehet olyan kevés áldozattal olyan könnyen és természetesen vallásosnak lenni,

mint éppen az Erecben.

A piacok és árucarnokok uccáiban egy másuttan sorakoznak a huscsarnokok. Marhát és majortágot egyaránt árulnak. A falon mindenütt nagy tábla, a Rábánul hechscher. — Láttam egy helyen Haifán, a Hadar Hakarmelen, egy elegáns mésszáros üzletet: „Nem kóser hus” volt a cég-tábláján, nagy modern betűkkel kiírva. Nem hittem a szememnek, elbámultam magamat. Mit csodálkozol, mindha a kóser, ez Palesztinában kötelező. Nem azt kell kiírni, hogy a hus kóser, hanem tréfó. Még hozzá nagy betűvel az uccai cég-táblán.

Rendkívül komoly eseményt jelent a jissuv életben az ünnep. A ros-hasara előtti napokon már meglátszott a fokozottabb forgalom, az ünnepre való készülődés az egész városban. Ez a készülődés az ünnep előnapján érte el tetőfokát. Mindenkinek sietős volt az utja, mindenki nagy csomagokkal járt, az üzletekben héber napitárakkal osztogattak, „sámá tóvá”-től volt hangos az ucca. Az autók még vadabban száguldoztak. — Jeruzsálem-Tel-Aviv között kétpercenként indították a megrakott autóbuszokat. Ab uccóban a kihordó fiúk százai rohantak, ki gyalog, ki biciklil, gyönyörű virágosokrokat szállítva megrendelőiknek. Az ünnepi virág ki-lönbén is egyike a legkedvesebb ereci szokásoknak. Sabbathor, ünnepkor nincse zsidó asszony, nincs perített asszal nélkül. Néha az ünnepnek sokkal fontosabb kelléke hiányzik, de a virág megvan...

Egy ilyen ünnep jelentőségét dokumentálja részben az a körülmény is, hogy Tel-Avivban 150 hivatalos templomban imádkoztak, ezenkívül rengeteg privát minjan is volt, amit bárki megrendezhetett magának. Én is egy ilyen családi minjánál imádkoztam, cca. 60 férfi és 30 nő volt jelen. És mert mindenki már régeből jött, megállapíthattam, egyesek volt közöttük, aki az Erecben vallásilag „kényesebb” vált volna...

Felejtethetetlen kép, a „táslech” Tel-Avivban. A tengerhez vezető uttesteket ellepi a sok ezer főből álló, állandóan hullámozó tömeg. Velem szembe egy rebbe jön, nagy számu chaszidjával, hangosan énekelve, meg-megállva, hogy egy körtáncot eljáranak. Arrébb fiatalság hórázik és a tengerpart, amíg a szem ellát, feketélik az embertömegektől.

A főünnepnek alatt olyan néma csend borult a városra, mintha minden élet kihalt volna belőle. Reggelenként élkesve mentem, mert egy tropusi betegség utóhatásait éreztem. A különben örökké embe-rektől, autóktól hullámozó uccákon egy-egy sietős lépés hallatszik. A férfiak karja alatt a kisebb-nagyobb talisz, a nők kezében machzor. Néhány fiatalasszony gyermekocsit tolvá igyekezik a templomba. De mind, mind, imádkozáshoz siető zsidó volt, más céllal az uccán nem járt senki...

A szukot már hangosabb ünnep. Alig láttam házat sátor nélkül. Balkonra, háztetőkre, udvarokra építik a sokszor nagyon ötletes sátrakat. Nekem egy nappal többet kellett ünnepelem, mert egyedül én voltam Chuc-láerecbeli. Szüleim, testvéreim, sőt a kisfiam is vigan dolgozott...

Ez olyan furesa évtással töltött el, hogy szépen állógtam, nehogy véletlenül én is munkához lássak. Bekóboroltam Tel-Aviv 1-2 még nem látott uccáját. Sok érdekes kép fogott meg, sok, emondhatatlanul kedves emléket raktároztam el a többi mellé. Betértem vadidegen házakba, ismeretlen emberekkel, a legkülönbözőbb típusokkal, néha órákat is elbeszélgettem. — Elkötört láttam apró kicsiny sátrakat alig négyzetméter nagyságukat. Egyiknél megkérdeztem: „má ze?” (má ez?) Mire egy leányka nevet szőlították: Peninah, Peninah! Kis spökefűrtü, babaarcu, feketeszemű csöppesség futott elő, egyenesen édesapja nyakába ugorva, közben csacsog: „A sátor az enyém” — mondja, mert ő kérte, mert a gámban tanulta a szukot jelentőségét és minden zsidónak kell, hogy legyen sátra. Csak rá kellett néznie a szülőkre, megállapíthattam, ők még sohse ültek sátorban és most építették az első. De a gyermek megtanította őket az ünnep jelentőségére és — talán, — mire a gyermek megnőnek, a sátrak is nagyobbak lesznek, hogy a szülők is elférjenek benne...

Friedmanné Goldstein Judit

PHILIP IN GELE STANDAR r á c olcson ki CONSTR

— Mihalache és Bucurestiből jelentő valamint több napot ember ma Turru- résztvegyenek az id gándájában.

— Fordékkal ver Annakidején abban Ford az orosz autót a saját piacait fog látni. Most azonban autógyár verseny szág ugyanis nagy akart eszközölni és Fordékkal, amikor az amerikai Ford-m megisméltött nem parti államában is.

— Százhetven író a címe annak a mo nek, amely összefo dokban megjelent 170 író mondja el it e fontos intézmény egészen a legmod Butchart ur, aki a álltja a bevezetésbe századokon keresztül sem tudnak róla t ezeltt.

— A cluji Jótéko utánja. A zsidó geg nap délután 5 órak teadélutánját a Pal

— Rövid hírek n Allamok A.abama ban, egy teherautó, szermunkás ült, ki tüzet gyújtott a mátt. Az autóban olyan gyorsan elh felismerhetem é meg megfelelő övint esetre, ha Jeze ro nyitása alkalmából Szibériában, Irkut get mérek. — A éreztek. Számos h ma nagy. — Roose a kongresszusnak ujjab segélyt kell számára. — A St dé után váratiaru házat felgyújtott. tört ki. — Olaszor milic a ftállítášan Austin Phelps Pa rom hónapi bírói halálosan megfen péntgyüi politikája tett.

CON SZA BU VII. DO AHOL JÓL LEGMODER K ELSORA ZE SZINH ERELYEK ES KÖZ MÉRSEKELT

Uj veze rangu

HIREK

PHILIPS
INGELEN
STANDARD

rádiót

olcsón kis részletre
CONSTRUCTIO-nál

— Mihalache és Lupu Turnu-Severinben. Bucarestből jelentik: Mihalache és Lupu, valamint több nacional társaság párti vezetői ma Turnu-Severinbe utaztak, hogy részvegyenek az időközi választások propagandájában.

— Fordékkal versenyez a Gorkij-autógyár. Annakidején abban a hiszemben finanszírozta Ford az orosz autógyárat, hogy a szovjet csak a saját piacait fogja autógyár-mányaival ellátni. Most azonban kiderült, hogy a Gorkij-autógyár versenyre kelt Forddal. Törökország ugyanis nagyobb méretű megrendelést akart eszközölni és már tárgyalásban állt Fordékkal, amikor a Gorkij-gyár aláírta az amerikai Ford-művek autógyárait. Ugyanez megisméltődött nemrég a Keleti tenger új part államában is.

— Százhetven író a pénzről. Mohey: Pénz címe annak a most megjelent angol könyvnek, amely összefoglalja az utóbbi évszázadokban megjelent értekezéseket a pénzről. 170 író mondja el itt véleményét az emberiség e fontos intézményeiről. Aristoteles-től kezdve egészen a legmodernebb gazdasági íróig. Butchart ur, aki a könyvet szerkesztette, azt állítja a bevezetésben, hogy hiába vizsgálták századokon keresztül a pénz természetét, ma sem tudnak róla többet, mint évszázadokkal ezelőtt.

— A cluj Jótékony Zsidó Nőgyűlés teadélutánja. A zsidó ügylet ma, f. hó 2-án, vasárnap délután 5 órakor rendezi jótékonycélú teadélutánját a Palace kávéház termeiben.

— Rövid hírek mindenütt. Az Egyesült Államok Alabama államában, Scotsboroughban, egy teherautó, amelyben 22 néger kényszermunkás ült, kigyulladt, mert a négerek tüzet gyújtottak az autóban a nagy hideg miatt. Az autóban levő benzín folytán a tűz olyan gyorsan elharapózott, hogy 20 néger felismerhetetlené égett. — A párizsi rendőrség megfelelő óvintézkedéseket tett arra az esetre, ha Jeze roffoszor kurzusainak megnyitása alkalmából a d'ákok tüntetnének. — Szabérlában, Irkutsk vidékén —75 fok hideget mértek. — Arhangelskben földlökéseket éreztek. Számos ház beomlott. a halottak száma nagy. — Roosevelt elnök kijelentette, hogy a kongresszusnak legalább félmillió dollár újabb segélyt kell megszavaznia a farmerek számára. — A Stroboli tűzhányó tegnap délután váratlanul látványt dobott ki és több házat felgyújtott. A lakosság körében pánik tört ki. — Olaszország ma ünnepli a fasista milícia felállításának 13-ik évfordulóját. — Austin Phelps Palmer muzeológus most három hónapi börtönrre ítélték, amiért levélben halálosan megfenyegette Rooseveltet, akinek pénzügyi politikája miatt 1 millió dollárt vesztett.

CONTINENTAL

SZÁLLODA BUDAPEST,

VII. DOHÁNY-UTCA 42.

AZ A HELY,
AHOL A JO KÖZÖNSÉG
JÓL ERZI MAGÁT!

LEGMODERNEBB SZÁLLODAI
KENYELEM.

ELSŐRANGU ÉTTEREM,
ZENÉ, TÁNC.

SZÍNHÁZAK, SZORAKOZÓ-
HELYEK ES A KERESKEDELEM
KÖZPONTJÁBAN.

MÉRSEKELT ARAK. GARAGÉ
A HÁZBAN.

E pici dragéék a legkitünőbb HASHAJTÓ-t rejtik magukban!

E pici dragéék az ARTIN hashajtó dragéái, amelyek bevétele annyira könnyű és kellemes. Az ARTIN rendkívül alkalmas formában egyesíti magában a valóban jó hashajtó minden előnyét: a beleket normális munkára ösztönzi, anélkül, hogy bármilyen kellemetlen mellékhatást váltana ki. Az ARTIN hatása biztos, amellet nyhe, görcsök, vagy hasmenés nem jelentkeznek, a belek kiürítése pedig teljes. A szervezet nem szokja meg, úgy hogy állandó használatnál sem okoz bélelyeséget. Ha székrekedésben szenved, szedjen

Artin

A Dr. WANDER ÜZEMEK KÉSZÍTMÉNYE.

Önvédelmi akcióra készül a lengyelországi zsidóság az antiszemita hadjárattal szemben

Külföldi pénzalappal rendelkeznek a lengyel nemzeti demokraták

Varsó, február 1. A lengyelországi zsidóság legfőbb gazdasági tanácsának elnöksége értekezletet tartott Varsóban a zsidó kereskedők szövetségének házában, az országiszerte elmergesedett antiszemita hadjárattól, mely egyre nagyobb veszedelemet jelent az egész lengyelországi zsidóságra. A gazdasági tanács vezetői megállapították, hogy a nemzetidematrák nagy pénzalappal föltöltötten rendelkeznek, melyeket külföldről kapnak. A poseni zsidó hitközség kezdeményezésére, a poseni zsidó szervezetek vezetői elhatározták, hogy védelmi akciót indítanak az antiszemita dákzavargások ellen és a zsidó követeléseket határozati javaslat formájában juttatják el az egyetemi hatóságoknak.

Lodzban újabb bombamerénylét történt antiszemita részről. Ez alkalommal Samuel Winter zsidó kereskedő nagy üvegüzletét robbantották fel. A tettesek elmenekültek. Vilnában egy zsidó drogériába hajítottak bombát az antiszemiták. Egy nemzetidematrá diákot elfogtak.

Ma, vasárnap a ROYAL-mozgóban:

OCCI CIORNIA (Fekete szemek)

Fősz.: Harry Baur, Simone Simon, Jean Pierre Aumont. Ennek a filmnek megnézése életének felejthetetlen élménye lesz. Uj Journal. Vasárnap d. e. 11-kor is fut ez a film meselelt helyarákkal.

— Öngyilkosság Dejen. Golcz Mihály, déli tizenkét éves kereskedősegéd, péntek délelőtt lakásán szívenlőtte magát. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy céltalan az élet, nem érdemes élni, továbbá megtakarított pénzét egy testvérének hagyja. Vasárnap temetik.

— Ha az arcszíne feké, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepángás kmozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik már régóta a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez a rosszullét okát rendszerint gyorsan megszünteti és az egész szervezetet frissíti.

* Bankok! A mérleg elkészítésére vonatkozólag igen fontos rendelkezéseket tartalmaz a Legfelsőbb Banktanácsnak m. é. dec. 31-iki 28/935 sz. körlevele. Magyar fordítása kapható dr Mandel Fordító Irodában, Cluj, Memorandumú 21. Ára 40, vidékre 50 lej (bányegyenben is).

— Törvénycímár. Most jelent meg az 1919 január 1—1935 december 31-ike között közzétett törvényeket, végrehajtási utasításokat és közérdekű rendeleteket felölelő törvénycímár, világos és áttekinthető összeállításban. Könyvtári forgalomba nem kerül. Ügyvédeknek, bankoknak, vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ára 120.— lej. Megrendelhető a szerzőnél: dr Rösler Viktor, Str. Ing. Poczi 5. Cluj.

— A zsidó ügyvédjelöltek táncestélye. A cluj zsidó ügyvédjelöltek vasárnap este táncestélyt rendeznek a Vivó-Klub termeiben 9 órai kezdettel. Az estély jövedelme a fiatal zsidó jogász-generáció támogatását szolgálja és így nemcsak egyedülálló szórakoztató alkalmat nyújt, de nemes célt is szolgál. Minden jel szerint komoly sikere lesz.

— Oradean az Uj Kelet képviselőjét Blum Zsigmondné, Str. Rimanóczy 4 — látja el, ki úgy az előfizetési, mint hirdetési, valamint minden lapunkat érintő ügyben felvilágosítással szolgál.

— Keren Kajemethi miling. A Keren Kajemeth nagy mitinget rendez dr Neumann Oszkár részvételével, február 3-án, hétfőn az uniárius gimnázium dísztermében, este 9 órai kezdettel. Dr Neumann Oszkár — akinek Clujra való érkezésével már többször foglalkoztunk — egyik legkiválóbb munkatársa a Keren Kajemethnek és egyike az országépítési problémái legalaposabb ismerőinek. Dr Neumann Oszkáról kívül a miting keretében Kertész Mártonné, a cluj KKL bizottság elnöknője és Dr Marton Ernő fognak beszédet mondani, Belépés díjtalan.

— A Bnej Jiszráel kulturgyűlése a Neolog iskolában. A Bnej Jiszráel heti kulturgyűléseinek keretében, folyó hó 4-én, kedd este 9 órakor Adler Hubert tart előadást „Messiánizmus, szülőföld és a Munka eszméje az újheber költészetben” címmel. Az előadásra ezúton hívja meg Cluj város onista társadalmát a Bnej Jiszráel Vezetősége.

Husz—harmincezer lej értékű gyümölcsöt lopott el egy sátoros kereskedőtől erettségizett alkalmazottja

Cluj, február 1. (Az Uj Kelet tud.) A cluj rendőrség bünyügyi osztályán szombaton délelőtt megjelent Grigorita Tudor Mihai Viteazul téri sátoros gyümölcsárus és feljelentést tett alkalmazottja Luncan Jon ellen, aki az utóbbi napok folyamán mintegy 20—30 ezer lej értékű gyümölcsöt lopott el a sátrából.

Délben detektív szállott ki a sátorba, letartóztatta a fiatalember és bekísérte a rendőrségre, ahol rögtön megkezdtek kihallgatását. Duncan elmondotta, hogy si-biui illetőségű, kereskedelmi érettségije van, de nagyon régóta nincs állása és ezért kénytelen volt beállni eladónak a sátoros áruhoz.

Tagadta azt, hogy ellopott volna bármit is gazdájától. Igaz, hogy eladott 41 kgr. almát és mintegy 750 lej értékben szőlőt, de az ebből befolyt pénzeket arra használta fel, hogy főnökének folyószámlát kiegyenlítsse.

Kihallgatása után a fiatalember átkísérték az ügyészégi fogházba, ahol majd dönteni fognak további sorsáról.

Az Országos Zsidó Párt Cluj Jagozatának

Str. Saguna 7. sz. alatti jogvédő irodájában vasárnap, február 2-án déli 1—1/2 óra között dr Lebovits Gyula és hétfőn, február 3-n déli 1—1/2 óra között dr Karpf Ferenc tart inspekción.

— Dr Neumann Oszkár előadása a Salom-Clubban. Dr Neumann Oszkár, a cseh-szlovákiai Pen Club tagja, a Keren Kajemeth delegátusa, folyó hó 4-én, kedd délután 5 órai kezdettel előadást tart a Salom-Clubban, ahol Wertheimer Samuné, a cluj WIZO elnöknője ad teát, melyre ezúton is meghívja a WIZO tagjait.

— Ulám avatás. A cluj Habonim két ma d. e. 11-kor tartja Ulám avató ünnepét, díszes külsőségek között, Str. Filipescu No 1 alatt.

— A „Goldmark” zenekar kéri tagjait, hogy folyó hó 3-án, hétfőn este 9 órakor a megszokott helyen megpartandó próbán, a közeledő koncert érdekében teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

— Fényszórókutatás a sztratoszférán túl. Washingtonból jelentik: A sztratoszféra meghódítása után a tudomány új feleletet keres: a légüres sztratoszférán túli területet akarja tanulmányozni. Ez még nehezebb feladat, hiszen a földtől 50—60 kilométer magasságra sem repülőgép, sem ballon nem tud felhatolni. A Carnegie-intézet három fiatal tudóst most azzal a tervvel foglalkozik, hogy rendkívül erős fényszóró segítségével próbálják megfigyelni ezt a területet.

— 15.000 lej értékű bundát loptak el egy lakásból. Tegnap délután ismeretlen tettesek behatoltak Salomon József, Elisabeta ucca 32 szám alatti lakásába és elloptak onnan egy 15 ezer lej értékű női bundát. A lakás tulajdonosa a kérdéses időben otthon tartózkodott, de nem vette észre, hogy bárki is járt volna a házában. Az esetet jelentették a negyedik kerületi rendőrségnek, amely beindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

— Bucarestben nem lehet munkaalkatmal találni. Bucarestből jelentik: A belügyminisztérium ma közzétette a következő tudatát, hogy a helyi közgazgatási szervek hozzák köztudomásra, hogy a fővárosban nem lehet munkaalkatmal találni és a munkanélküliek ne menjenek Bucarestbe, mert a minisztériumnak nem áll megfelelő alap hazaküldésükre rendelkezésükre s így ki vannak téve az éhezésnek.

Legszebb festmények Modern képkeretek

Legizesebb blondelramák
Olcsón, nagy választékban:

„PAX” Cluj, Calea Victoriei 6.

Uj vezetés! Otthoni kényelem, első-rangú ellátás, méltányos ár várja a Modern Pensioban (CLUJ, uj loar-kamara épület)

UJ KELET Legújabb hírek

Károly király Párizsban hitet tett a román-francia barátság mellett

„Románia és Franciaország két ország, de egy szív dobog benne. Ezenkívül minden más fikció” — mondotta az uralkodó. Anglia a nyílt szovjet-orientáció útján

Starhemberg londoni látogatása után, Ausztria kategorikusan elveti a Habsburg-restaurációt és a kisantant felé orientálódik

Párizs, február 1. (Rador.) Lebrun elnök dezsónát adott az Elysée-palotában Károly király tiszteletére.

A király párizsi tartózkodásával kapcsolatban a Paris Soir Luc Vati asszony tollából intervjút közöl Károly királlyal, aki bevezetőjében örömet fejezi ki, hogy Franciaország földjére léphet, majd emlékeztet az újságrónóval Londonba való elutazása előtt Bucuresiben folytatott beszélgetésére.

— Mit mondhatok még? — mondotta az uralkodó. Bevallom, hogy jobban meg vagyok hatva, mint hittam volna. Párizs minden terében minden sarka újjászülést jelent számomra.

Miután leírja bucuresi beszélgetését a királlyal, utalva öfelsege fáradhatatlan tevékenységére és érdeklődésére minden iránt, ami közvetlen vagy közvetett kapcsolatban áll Romániával, az újságrónó rámutat arra, hogy kérdést intézett az uralkodóhoz, hogyan érez Franciaország iránt?

A király a kérdésre ezt válaszolta:

— Ha valaki egy latin nemzet felett uralkodik, amelyet a legisztabb latin tradíció táplál, őt magát is csak a latin ideál hathatja át. Franciaországban hagytam a szívem felét, életem legfontosabb éveit ott töltöttem. Lehetséges tehát, hogy minden franciát ne tekintsek testvéremnek? Megmondtam ezt trónalépcsém pillanatában, amikor még csak egy napja uralkodtam. Most, öt év múlva ugyanolyan melegen és őszintén mondom:

— Franciaország és Románia két ország, de egy szív dobog bennük. Ezenkívül minden fikció és üres szó.

Arra a kérdésre, hogy a király lát-e valami fényforrást a világ horizontján? — az uralkodó ezt válaszolta:

— Nyugtalan időköt élünk. Nem vagyok próféta, de mi románok mindenkor mindent meg fogunk tenni, ami rajtunk fog múlni. Pacifizmusunkról meggyőződhetek.

Az újságrónó ezután ezt kérdezte:

— Vajjon a világ sorsa jobb utra terelődhet Edward király befolyása által? Károly király ehhez a kérdéshez ennyit fűzött:

— Ő egy rendkívül kiegyensúlyozott, megfontolkodású ember. Erősen hiszek benne, mint én is, valamint a többi emberek is, de valóban még korai közelebbit mondani.

A francia sajtó Károly királyról Párizs, február 1. (Rador.) A francia lapok továbbra is hosszú cikkekben foglalkoznak Károly király látogatásával s hangzatosabban, milyen szimpátiának örvend az uralkodó Franciaországban.

Az Echo de Paris rámutat arra, hogy a király által folytatandó tárgyalások között szerepel Ausztria függetlenségének kérdése, valamint az olasz—abszint viszály várható következményei. Románia egyike a két európai petroleumtermelő államnak és hivatalos szava van minden a szankciók súlyosbítására vonatkozó kérdésben. Köli Jugoszláviához a kisantant; pak erna. Törökországhoz a Balkán-szövetség szerződése, hozzá van kapcsolódva a szovjetekhez és érdekelve van a Földközi-engeri segélynyújtásban, amit Anglia kért arra az esetre, ha flottáját megálmadnak. Megemlíti a lap, hogy fontos gazdasági jellegű tárgyalások is folytak Párizs és Bucuresi között.

A l'Homme Libre így ír: „Sohasem volt időszerűbb az ériskezés a két szorosban egymáshoz kapcsolódó hatalom között. Titulescu, aki az uralkodót kíséri, ma kifejté a kisantant és a Balkán-szövetség nézeleit, amelyek teljes mértékben megegyeznek a miénkkel, mert a mi békés retetünk ugyanaz. Franciaország és Románia testvérek, az őket egymáshoz fűző barátság tradícionális. Ez csak megerősödve kerülhet ki a két államfő és a külügyminiszterek közötti eszmecsereből. Románia földrajzi helyzete folytán egyike az európai rend alapvető biztosítékainak. Minden egyes nap tanuságol szolgáljat békeszeretete mellett.”

A Petit Journal megállapítja, hogy Károly király egyike a megértő, liberális, de energikus uralkodóknak. A báorság mindig jellemezte Károly herceg kvalitásait.

Az Excelsior utal arra, hogy Károly király látogatása összeesk a francá—román tárgyalások befejezésével, amelyek több hete folytak Párizsban. Olyan általános jellegű kereskedelmi és pénzügyi jellegű egyezményekről van szó, amelyek a két ország közös érdekei és barátsága hatnak át és a francá—román szövetség, amit a két nép tisztel. Ezek az egyezmények a két ország közti kereskedelmi kapcsolatokat kimélyítést célozzák és hivatalos normálssá tenni a kereskedelmi fizetések transzferjét, valamint a francá—román köcsön kamatainak teljesítését. Az

egyezmények lehetővé fogják tenni Románia számára, hogy kereskedelmi mérlegét főlésslegel zárja, ami által devizákat szerezhet és eleget tehet pénzügyi kötelezettségeinek. Olyan gazdasági alap fog így létrejönni és oyan szoros megegyezés, amely sohasem hiányzott politikai téren Franciaország és Románia között.

Anglia a szovjetekkel való együttműködés terére lépett

Párizs, február 1. (Rador.) A Petit Parisien foglalkozva a Párizsban lejátszódó tárgyalásokkal, megállapítja, hogy Starhemberg herceg megfelelő biztosítékokat adott a londoni kormányoknak úgy a jelen, mint a jövő illetőleg.

A lap megállapítja, hogy Anglia a szovjetekkel való együttműködés útjára lépett. Ez az orientáció kétségtelenül indokol, amennyiben egyre nő a német veszély tudata és az, hogy azt ellensúlyozni kell a kollektív bizton-

Teljesen átszervezve, új vezetés alatt várja vendégeit a **Modern Pensio** (Cluj, az új Iparkamara épületében) Nagyvárosi kényelem, állandó hidegmeleg víz, elsőrangú konyha. Méltányos árak!

ság konszolidálása által, a szovjetek közreműködésével.

Starhemberg herceg valószínűleg vasárnap indul Párizs felé. Ha Brüsszelbe is ellátogatna, Ottó hercegnek rámutatna a restauráció lehetetlenségére a jelen körülmények között, mert az angol vezetőkörökkel folytatott beszélgetései erről véglegesen meggyőzték. A Havas szerint a herceg a kisantanthoz való közeledés politikáját fogja szorgalmazni, mint ahogy azt Schuschingg kancellár Prágában is kifejezte.

Párizs, február 1. (Rador.) Károly király, Wasievici marsall és Urdreanu tábornok kíséretében jelent meg az elnök által adott dezsónán, ami után a fogadóteremben elbeszélgetett Lebrun elnökkel. Jelen voltak még Lebrun neje, Titulescu és neje, Sarraut miniszterelnök és a francia kormány több tagja.

részt és kényszerítette a zsidó téli segély vezetőit, hogy készpénzbevételeknek husz százalékát bocsássák az állami téli segély rendelkezésére.

Vagyis miután az állami téli segély készpénzállományát nem a segélyreszorulóknak adják, hanem az állami hadfelszerelési alapra fordítják, a zsidók által gyűjtött pénzeknek egy részét is elkobozták a német fegyverkezésére a zsidó munkanélküliek és agkok rovására.

Megenyhül a politikai feszültség Görögországban Kondilisz tábornok halálával

Athén, február 1. (Rador.) Valószínűnek látszik, hogy a pártoknak a kamarában való képviselése módosulni fog Kondilisz halála folytán. Kondilisz híveinek nagy része vissza fog térni a liberális párt kebelébe, ahonnan az elhunyt miatt lépett ki. Mindenesetre biztosra vehető, hogy a politikai szenvedélyek feszültsége engedni fog, tekintettel a tábornok intranzigens antivenizelista álláspontjára.

Egyébként Kondilisz furdósobájában halt meg, miután néhány politikai hívével tárgyalt. Olyan hírek terjedtek el, hogy a tábornokot megmérgezték volna, amiért a hatóságok elrendelték holttestének felboncolását. Az orvosok attól tartanak, hogy Kondilisz csak tetszhalott és ezért a boncolás előtt 24 óras alapos vizsgálatnak vetik alá.

Kondilisz temetését vasárnapra tervezik, amikor az athéni helyőrség fogja megadni a tiszteletet az elhunytnak.

Athén, február 1. (Rador.) A magasrangú tisztek az utóbbi napokban több megbeszélést tartottak. Hír szerint ellenállás akarnak tanusítani az 1935 évi forradalomban résztvett és a hadsereg köteléséből kitétt tisztek visszavételével szemben.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURA

SELECT MOZGÓ Hétfői kezdettel: **SELECT MOZGÓ**
AZ ÁRULÓ
rendkívül izgalmas film, LIAM O'FLAHERTY világhírű regénye nyomán rendezte: JOHN FORD, a főszerepben: **VICTOR MAC LAGLEN**
Ma utoljára: **LÁZADÁS INDIÁBAN**
főszerepekben: **Lorella Young, Ronald Colman**

Uj kategorikus rendelet a „fegyveres osztagok” felosztatásáról

BUCURESTI, február 1. Inoulet belügyminiszter és Titeanu államtitkár újabb rendeleteket küldtek az ország különböző csendőrségi és rendőrségi vezetőinek a választási osztagok ellen alkalmazandó drasztikus intézkedések fogamatosítására. A rendeletek hangja rendkívül kategorikus.

Előbb kizárta a zsidókat az állami téli segélyből, aztán megzsarolta a zsidó téli segélyt a hitlerista rezsim

Elkobozták a zsidó téli segély készpénzállományának jelentős részét

Berlin, február 1. Mint ismeretes ezen a télen a zsidókat és a nemárjákat kizárták az állami téli segélyből. Állami rendeletre a zsidó szervezetek külön zsidó téli segélyakciót indítottak, amelyet tisztán zsidó pénzzel finanszíroznak. A segélyreszoruló zsidókra nézve ennek csak örvendetes következményei voltak: mert míg az előző években, az állami téli segély keretében mint másodrendű segélyjogosultak szerepeltek, addig az idén a zsidó téli segély példás módon gondoskodott segélyreszorulókról. Ennek viszont több oka van.

Mindenekelőtt a jómódu zsidók áldozatos készsége a gyűjtőakciók során sokkal nagyobb volt, mint az árja adakozóké az állami téli segéllyel szemben. Így például egy Jandorf nevű zsidó áruháztulajdonos egymagában több, mint egy félmillió márkát adományozott a zsidó téli segélyre és egy N. Israel nevű cég is hasonló összeggel járult hozzá az akcióhoz. Sokkal lényege-

sebb azonban az a tény, hogy a zsidó téli segély javára összegyűjtött pénzek maradvánkül a segélyreszorulóknak jutottak, míg az állami téli segély igen szűkös természetbeli segélyt nyújtott. Göbbels téli segély-vállalkozása ugyanis készpénzgyűjtésének csaknem teljes eredményét az államkasszához kell, hogy juttassa a hadfelszerelés finanszírozása céljából. Az a feltűnő különbség azonban, amely a zsidó és az állami téli segély között mutatkozott, arra indította a nemzeti szocialista segélyforumokat, hogy, hogy panaszal forduljanak a párthoz.

Hogy ezt a kellemetlen helyzetet áthidalják, a harmadik birodalom urai a megsozott mindenható eszközökhöz folyamodtak:

a Gestapo, a német titkosrendőrség egyszerűen elkobozta a zsidó téli segély által gyűjtött pénzeknek nagy

Párizs na

A halál pontogere, de a gyászakadályozta meg a elnök adatk, az ézanak. V. György telt Anglia egyik jöleki király földi halál — a jelek s új periódus kez amelynek erővonal dig is adva voltat behatása folytán takszni és megszál

A György király uralkodó kiszálót lényegesen járul mindazok az erőt hangját az ellenert most végre megszál szükben kibontakoz lások eddigi menet Károly király szzen nyen járul hozzá a politikai életre ráte vet elnehezít kö szzulásnak adja a folyamatainak, mely tait hosszú idők u tölti el optimizmus

Károly király pá időpontban történ amiok az olasz és csingató Laval-kor nezetű kormánygk mánynak, amely t kategorikus szombt próbálkozásokkal, pedig szakit az e kütis létszavával látszatul is, hogy a megfelelő külpolitik hetséges volna a t vagy a háborus kez ránkiszabadítását e

Károly király pá artalmas és mondha tépnek gnt. Románi séget kizáró félre le Románia és P utaltságának és bar ségességét, az által mán pénzügyi konv lása pedig annyira n vakban megnyilvánu bázisát, hogy minda kat táptáltak Romá ción felé fordulást i alati földjére le kelle met külpolitikai orie getéséélti.

Belpolitikai vona párizsi és londoni tá ményei a hazai aut sait a marumammal is le, de egyben a né olasz agresszivitás is történelmi jelentő

A párizsi tárgyalás tésékből az a tény hogy Károly király alaposan informáltat gultai és politikai t lyeik VIII. Eduard k brit világbirodalom t tek s amelyeknek lé rály azna kijelentése rint Németország bé ság és megbízhatatl

Az angol király en jelentek meg az ang tén hatalmas jelentő szerint Anglia — ed lentőben — a szovj Az angol külpolitiká mészetesen nem érze japán imperializmus törésével szemben Sz ja a japán előretor számbavehető akadál kozásban pedig belc csakis a kategorikus utján biztosítható.

Litvinnon londoni, gyalásai már a vált orientáció bizonyosga Flandinnal való tárgy fámászanak alá. L Oroszország külpolit